

309288

ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మార్చి నెల 28 వ తేది గురువారము } No. 297  
సంపుటము. 4. } పింగళినామ సంవత్సర ఫాల్గుణ మాస బహుళ ప్రథమం. } సంచిక 292

వాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

## సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

అనంతరపు రక్తములన జనించు వాద్యములకు కీరీడువలన మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గంధములను  
కల్పము, ప్రాచీనవైద్యము అన్ని విధములను గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౪ కక్షుబ్రకారిణి (20)

కావచ్చుచున్నట్లు గుణ మిచ్చుట నిష్పంతియైన, సహజమైన మధ్యమచ్చును అన్ని విధములైన దోషములను  
పోగొట్టును. కీరీడునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధమును కాళ్ళనంబులను నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును  
శుభ్రపరచును. కీరీరాశ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులకు మందులకు 4 కొప్పల బుడ్డితో అప్పుచును.


ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.  
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

### వికచాపాలిపి ప్రశంస


ఈ కెస్టెలలోకి అచ్చురాజు నిరచితము.  
మల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

అంధ్రనర్మకాళి కావ్యవిద్యా ప్రస్థావన.  
ఇది శ్రీయత కట్టమంతు రామలింగారెడ్డి గారి  
చేత 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

అంధ్రనర్మకాళి కావ్యవిద్యా, 7 లెంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.



అమృతాంజనము  
అన్ని రోజులకు సిద్ధపడదు.  
చక్కని డబ్బితో సహా నెం 1-8-0-8-0  
తలనొప్పల మాన్యును. పార్శ్వపు నొప్పల  
జారదోలును. వాయువుబొట్ట పోగొట్టును.  
సువాసనగలిగి యుండును. వ్రతయించునుండిగినది.  
దీనిని విజేతములలో కూడ వాడుచున్నాము.



అమృతాంజనం డిపో, 6, లెంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు, లేక 109 ఫ్రేరింగ్స్ ఛాంబ్ల బొంబాయి.

The Glory of Man is his

# STRENGTH



NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL,  
SEXUAL AND NERVOUS TOO.  
Hence, one and all ought to try to pre-  
serve it in the heyday of Youth, guard and  
insure against its loss as a precautionary  
measure, and obtain and regain it, at any  
age and at any expense, if already lost,  
through any cause whatsoever. How? By a  
timely use of the world-renowned mechanical  
device called "E" manufactured on Dr.  
Bier's Principle of Hyparaemic Treatment  
by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago  
U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing  
postage &c, charged extra) ented all  
over. highly recommended by several leading  
medical authorities of the East and the west and countless  
numbers of gratified cured patients.  
Why? because if other wise, the Man who does not posses  
this necessary attribute of life is only a so called Man  
Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in  
English: write to-day, in all confidence if really interested of  
free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika"  
to the  
[669]  
Erect, (A. P. DEPT) Sole Agency for the East, Patla (Punjab) India.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు

లీలా లేక సురేంద్రనగరము:— ఇంజు శ్రీలక్ష్మణుని

రక్తము చాచుకొని గుణములు వర్ణించబడినవి. రూ. 1.0-0

యశోధర:— ఇందోక యాదుని తనమగనివైగల యనురా

గమునలై పడరాని పాటుపడి యున్న తిస్థితికెదెప్పును 0.12-0

మనోరమ:— మగడు పేట కేగి రాత్తును నొద్ద జిక్కుకొనవలసి

సామర్థ్యంబుచే విడిపించి, శ్రీల వెండిచేయును. 0.10-0

జగదేకరంధ:— అన్నలై పడరాని పాటుపడి యున్న తిస్థి

తికి వెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... .. 0.10-0

సనకాదరనాంధ:— తమ్మునకు బుద్ధితేక కలహించినను

అన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. 0.4-0.

అత్తలార్పాలమున కోర్వనికోడండ్ర ప్రలాపము:—

అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలవి. 0.2-0

మిత్రదోహము:— అపద్ధంధుడగు మిత్రునిపై నిందమోపి

కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన వల 0.8-0

ఇవియేగాక యితరవలలు కథలు పంపుదనినను పంపుచును.

ఈవలలను సంవత్సరాది పండుగలలోగా కొనువారికి

1 రూపాయకు 4 అణాలు కమిషన్ యివ్వబడును.

588 వలయువాడు:— కణ్ణక్ బుక్ డిపో.

6 వెంకటేశమేష్ట్ర పీఠి, సామలకాన పేట, మదరాసు.

**ఫిల్లిసు సర్కసు**  
ప్రాగ్రామునందు గొప్ప మార్పు  
పాశ్చాత్యవస్త్రములతో మృగ ప్రదర్శనము  
ప్రతిరాత్రి మహాజనుల సర్కసునుదర్శించి ఆనందముచున్నార  
“ గోపాలకునికీ ప్రియము ”  
50 నుండి గోపాలకునిను, గోప శ్రీలక్ష్మణును, రెడ్ ఇండి  
యనులును, దోపిడిగాండ్రును, గుట్టుములును, ఇతర జంతువు  
లును ఈ ప్రదర్శనమున చిత్రవిచిత్రముగ ఆటలాడును.  
మార్చి 25 వ తేదీనుండి మా చతుష్పాత్రులలో అతి వహ  
త్కారముగల “సాం” ప్రిన్సు అనబడునది అతి సంతోషకర  
ముగ ప్రదర్శించును.  
అమెరికాలో నుండు అనాగరికులగు మొఱ్ఱలు  
జనుల ప్రహసనము జరుపబడును.  
ఇటీవల ఈ ప్రహసనమువలన బొంబాయి యంతయు  
ఉత్సాహమతో పొంగి పోయెను.  
అందరికి ఆనందములైన రేట్లు:— రూ. 4, 2, 2, 1, అ. 8.  
(1094) టిక్కెట్లు మిస్సిస్ట్రు కంపెనీయొద్ద దొరకును.

**శ్రా ర డాం బ**

ఇది శ్రీ భర్తృభోధి యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ  
మింద జూపబడినది. అందరును జదివి తీర  
వలయును. మల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.

అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,  
7, లెంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు

**ఆదివచ్చి కల లేక జున్ను**

మలం 1 కి రూ. 3-8-0

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

# ప్రజాభిప్రాయములు

## ఆంధ్రులు: స్వరాజ్యము.

అయ్యో,

ఆంధ్రోద్యమ ముగిసింది, ఆంధ్రులలో నూతన సంఘటనలు గలగ చేసినది. అప్పటి నుండియు నూతనభావ ప్రేరేపకత ఉన్న తాళములు లో, కృషి సల్పారు, భారతదేశమునకు నూతన సంజీవులు బోధించు చుచున్నాము మార్పుల కల్పించి. భారత దేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నొసంగు రాజకీయ సంస్కరణములు ప్రసాదించుట నీరయముననే స్వపరిపాలనా సౌభాగ్యమునకు దృఢతమ మగు పునాదు లభ్యంపర మని యెల్లరును దోషకపోదు. భారతదేశమున సాంఘాతిక సంయుక్త రాష్ట్ర పరిపాలనా విధానానుగుణముగ ప్రభుత్వము జరుగవలయునని యెల్లరును నేకగ్రీవముగ నంగీకరించియున్నారు. కాని యిట్టి పరిపాలనము సంశ్లేషికముగ నుండుటకు ప్రస్తుత రాష్ట్రము లననకూలము లనియు, భాషాప్రయుక్తముగ రాష్ట్రపుష్కరికాణము గావించు టావశ్యకమనియు ఆంధ్రు లాంగోళనము గావించుచున్నారు. ఈ నూత్రము సత్వ, ధర్మములపై నాధారపడి యుండుటచే విజయము నుసాధ్యమగు నని మనకు దృఢవిశ్వాసము కలుగుచున్నది.

ఈ నూత్రతత్వమును భారతీయులు గ్రహించుటకు చాలకాలము పట్టినది. దీనిని దేశమందంతటను వ్యాప్తముగావించుటకై ఆంధ్రులకు తగినసాధనములు లేకపోవుట విచారదాయకము. కాని యీయూద్యమ సత్వమే తద్విజయమునకు కారణభూతమైనది. మా శ్రద్ధ గా రీవిషయమై సామాన్య కాసనసభలో నొక తీర్మానము నుపసాదించినపుడు అది సకాలమున లేదను కారణముచే దానికనేకులు ప్రతికూలురుగ నుండిరి. కాని, మూలనూత్రమును ఖండించు పాతకభూతముగ నెట్టి వాదమును వారు గానింపలేదు. ఇంతే గాక మహారాష్ట్ర కన్నడ, ఉత్కల్, కంక, విహారాష్ట్ర వాసులు మన యుద్దేశములతో నేకీభవించుచుండు టెంతయు కుభ నూచకము.

కాని, ఆంధ్రుల ప్రయత్నములకు ప్రబల నిరోధములు లేకపోలేదు. మన రాష్ట్రముననున్న ద్రవిడ సోదరులకు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణ మనమాటలు కర్ణకకోరములుగ నున్నవి. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమైన నాటనుండియు వారు సర్వశక్తులను వినియోగించి, మన ప్రయత్నముల విఫలము గావించు జూచుట అనుభవ వేద్యమే? కాంగ్రెసు సభవారు మన ఉద్యమ తత్వమును గుర్తించి, మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము నొసంగినను, దత్తమండలములను తమలో కలుపుకొనవలయునని చెన్న రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున మన ద్రవిడ సోదరులు గావించు ప్రయత్నము తెల్లరు విశదమే! అందు మన కేకపిల్లెగా రగగణ్యులు.

మరియు భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము లభింపవలెనని ప్రయత్నములు గావించి, దేశమందంతటను హోమురాలు సమితుల నిర్మించి, దేశాన్నిత్యమునకై మన రాజధానియందు నిరంజకృషి సలుపుచున్న బీసెంటుమ్యుగారు కూడ మనకు వేయుత నొసంగదాయ! ఆమె భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనమునకు ప్రతికూలముగ లేదు. కాని ఆమె సంపూర్ణముగ మన ద్రవిడసోదరుల చేతులలో జిక్కియున్నది. మన రాజధానిలో హోమురాలు సమితుల కామెయే అధ్యక్షురాలగుటచేతను, ఆమె ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము పట్ల మూకీ భావము నహించుటచేతను, ఆమె సాహస్యమున మన కార్య సాధ్యమగునని తెలుసుట కష్టమై.

కాని మనమింతటిలో నిస్పృహకెంద నవరములేదు. ఇంతవిప్రకృష్టమే బాప్తిస్తా గా రీ విషయమై ఆంగ్లదేశమున కృషిసలుప మొదలిడినారు. మరియు, మనదేశమున రెండువిధములను హోమురాలు సమితులకలవు (1) బీసెంటుహోమురాలు సమితి (2) తిలకు హోమురాలు సమితి. ఈ రెండవ సమితి నాను భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రపు నిర్మాణనూత్రము నంగీకరించి యున్నారు. వంగదేశపు హోమురాలు సమితులు కూడ మన సమితిమీద యీ నూత్రము నామోదించినవి. ఇక ఆంధ్రులు కార్య సాధనమును గాంచవలెను. ఈ తూర్వా మానసులై యున్న మనకు కొన్ని విషయముల తెలుసుకొనవలయును, కొన్ని సమయముల ప్రత్యేక ప్రతికూల భావములను వ్యక్తపరచు బీసెంటు హోమురాలు సమితులలో చేరియుండక) తిలకు హోమురాలు సమితిలో తాము చేరి, తమ సమితుల నందు

సమితితము గావించుటెంతయు వాంఛనీయమని నా అభిప్రాయము. మన ప్రతికూలురుగూడి కృషిసలుపుట వలన మనము కార్యసిద్ధిని బడయుట అసంభవము. కావున ఆంధ్రులు సత్వరముగ కార్యోత్సాహమును వెల్లడించి, తిలకు హోమురాలు సమితిలో చేరి, నిరంతరంగాంశనము జేయు టవ్యవసరము. ఇందుములమున మనకు తగినసహాయము చేయవలయు, మన ఆశయములు, సంజీవులు భారతదేశమున వ్యాప్తముగా నుండుటయు, స్వపరిపాలనము నుస్థిరముగ మనదేశమున నెలకొనుటయు నుసాధ్యములు కాగలవు.

మల్కాల. సాంబశివరావు.

## II ఆంధ్రోద్యమము.

పిల్లగారివాడపు ఖండనము.

అయ్యో,

నేను ఉత్తర సర్కారులకు గాని దత్తమండలములకు గాని చేరినవాడను కాను. ఆంధ్రోద్యమ ప్రారంభమునుండియు ఆమహోద్యమమై నాకు గాధాన రాగముగ లిగియున్నది. ఏమిదన్న ఆంధ్ర రాష్ట్రములో నితరమండలవాసులకు కలుగనన్న లాభనష్టములు నాకుపడితమే. కాని దేశహితైక కార్యములయందు వెనుకీయక నిరంతరకృషితో పనిచేయుచుండిన కేకపిల్లె గారు ప్రస్తుతము అనలంబించియుండిన చర్యయు కేకాద్విదాయకమగు నీక్షయు చూడ నాకు ఆశ్చర్యమును విషాదమును కలిగించుచున్నది. నేను నెల్లూరు వాస్తవ్యుడనగుటచే పిల్లగారి నిరుపయోగ వాదమును ఖండించుటలో నిష్పక్షపాతబుద్ధితో మెలంగుటకు నవకాశముగలదు. నిష్కార్యతలతో నాదనివాదముల జరుపుట దైవకల్పితములగు నుత్తమాదర్శములకు భంగమువాటిల్లును. కలియుగమున పవిత్రబాహిర్యోద్యమము విజృంభించి వివిధకాఖిలుగ పరిణమించి ఒప్పారుచుండు కల్పవృక్షములోని పట్టుకొమ్మ యనందగునది ఆంధ్రోద్యమమే. ఆంధ్రోద్యమ నిజశక్తియును గ్రహింపలేక, గ్రహించియు స్వాధీనముగనుట చేసిరినందు, వారి ప్రాస్థావ్యమై, అవివేకముచే చాలుచుండును. రాజకీయపరిజ్ఞామునం దనుభవకాలిమసి కీర్తిపడిన కేకపిల్లెగారు నేడు ఆంధ్రోద్యమము వైమర్యములను వెంపొందించు నని యెలుగెత్తి పలుకుట హాస్యాస్పదము, దూష్యము. దేశభక్తాగ్రేసరులును, రాజకీయకామ్రుజేతలును నుద్యమ సిద్ధాంతమును కొనియాడుచుండ, పిల్లగారు తప్పుటకుగులు చేయుచుండుట మిగుల కోచనీయము. ఈశ్వర ప్రేక్షకులు కాలప్రవాహమునకు అడ్డుపడుటకు మానవునికి సాధ్యమగునే!

ఇట్టిపోకలు పోవుటకు పిల్లగారియుద్దేశ్యమేమి? ఉత్తర సర్కారులవారు నుడువవారనియే! ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యపట్టణము ఉత్తరజిల్లాలో స్థాపించబడు ననియే! ఉద్యోగము లన్నియు డెల్టా జిల్లాలో వారికి లభ్యపడుననియే! అలనాడు అను రాగైసరుడగు రావణాసురుడు శూన్యభుక్తు పనుపుతుండు ముగా నొసంగిన మండలములవారు అలాభములను పొందుటకు వీలుండ దనియే! ఇదియే ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రతికూలర ఆంతరంగిక అభిప్రాయములు వీరిని విస్మయముగ ప్రకటించుటకు సిగ్గుపడి ఉద్యమమును తూలనాడుచున్నారు. ఆంధ్రోద్యమ మనకు మూలనూత్రమగు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రపు సిద్ధాంత

మును వీరింతవరకు గ్రహింప లేకుండిరిని రాష్ట్ర వాదులు తలచుట అవివేకము. ఆ సిద్ధాంతముయొక్క విలువను మనము గ్రహింపలేకుండిన భారతీయులు ప్రజాసమ్యక్తమగు పరిపాలనకు అవర్జులని నొక్కి చెప్పవచ్చును. తుచ్ఛములగు వాంఛలను మనస్సునం దుంచుకొని తగవులాడుట మునుగులో గ్రుద్దులాడు చందమున నుండును. కేకపిల్లెగారు చూపు నాత్మేషణలను బలపరచు దేశభక్తులు వారు తప్ప భారతదేశమునం దెక్కడను కాన్పింపరు. అట్టివా రున్నను వారిసంఖ్య అత్యల్పము. సామ్రాజ్యకాసన సభలో ఆనరబిలు శ్రద్ధగారి తీర్మానము నోడిపోవుట యుద్యమముయొక్క బలహీనతయే కారణమని పొరబడుట అప్రస్తుతము. అట్లు పొరబడిన వారి యవివేకానందమునకు మేరలేకున్నది. కాసనసభ్యులలో నుద్యమ సిద్ధాంతమును నిరసించిన వారి నొక్కరినైన పిల్లగారు ప్రేరేపి ముచ్చటకు సహించెదరా?

మా పట్టణములోని ఆనరబిలు కృష్ణరావు పంతులు, చెంగళపంతులుగార్లు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు గాని, యుద్యమ సిద్ధాంతమునకు గాని ప్రతికూలురని పిల్లగారు ఆవేశులగుట కోచనీయము. వారుఉద్యమము జేకాభ్యుదయమునకు వైరుధ్యము చూపుచున్నవని చెప్పవంతటి ధీరులుకారు. వారిరువురుమిగుల అనుభవకాలుగు, ధీరుంతులు, కార్యధురంధరులు, ఆలోచన పరులు. కాని వారి భీతియు ముఖ్యపట్టణవిషయమే. దీనిని పిల్లగారు ఇకముందైనను గ్రహించెదరా?

పిల్లగారు చూపుచున్న కుకములగు కారణములలో దేశభక్తులందరు సాచుడెదరని విజ్ఞప్తిపట అసంభవము. దాని విడనోదరులు వారితో నేకీభవించిన ఏకీభవించవచ్చును. కాని భారతనాయకుల దృష్టిని మాడ తీర్పుగలుగుచునని ముందంజవేయుట ఉత్తరభూమర పశ్చిమ పోలియుండును. ఏది యెట్లున్న ఆంధ్రులు మాత్రము వారుపట్టినపట్టు వదలువారుకారు. బంధు, విత్త, పౌరణములను కోల్పోయినను యమాశించు భారత సుపుత్రులెవరనిన ఆంధ్రులే. ఆంధ్రులు భావప్రేరేకులు, దైవారాధన తత్పరులు, సంకల్పసిద్ధులు. అట్టివారల యెడ పిల్లగారు నేర మాకోపించి, సార్థపర్యమను వారి కంతములకుగట్టుటయెట్టి సాహసము! ఉద్యమము లుద్భవించుటకు నెట్టికారణములైన ప్రభుమున నుండువచ్చును. కానిరత్తమానకాలమున అవి యేవిధముగ పరిణమించునో దానిననుసరించియే యుద్యమసత్వమును బలమును గ్రహింపవగు. ఇదియే రాజనీతి. ఇవిధంబుగ పరిక్షించిన ఆంధ్రోద్యమము నేను కళంకరహితముగ తనరారుచున్నది. మొదట నుద్యమమునందు అనూయత జనించి పరిపూర్ణ ముగింపించినవే సేవకకకాలముందు దానిపై అనురాగ ముతీయిల్లును. పిల్లగారుకూడ త్వరలో నుద్యమము పట్ల సానుభూతి తెలుపుచునయే నానమ్మకము.

పిల్లగారు ఆనంతపురము తెలుగు రాష్ట్రములో చేరినది కాదని వాదించిన వాదింపవచ్చును. బల్లారిని, చిత్తూరును ఆజీవిధముగా చేయవచ్చును. ఈ విషయము చారిత్రము ననుసరించి యు జనాభా మొదలగు విషయములను బట్టియు పరిష్కరింపబడును. ఇది అక్షరజ్ఞానము గల ప్రతి వారును చేయగలిగిన పనియే. అట్టి అభ్యంతరములు సకారణములుగ నున్న యెడల పిల్లగారును, వారి ప్రభువులును వందనీయులే. కాని విషయములన్నియు వారి కనుకూలముగ లేన



సోలు గోజంబు:— అంగ్లోముండియక డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మాసీద్ పీఠి, బొంబాయి.  
ముద్రాను యేజంబు:— మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, వై నాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

**మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 126**

(రిజిస్టరు కాబడినది.) **అల్ఫ్రెడ్ దిట్ బహర్.** (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దురదీ కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు నువాసనగలది. ఆల్ఫ్రెడ్ బహర్ గాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకనే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ రుచాలపై కొన్ని బిందువులు విలకరించినచో, మనోగ్యమగు నువాసన ని స్ఫులపరచును.

ఈ క్రింది పరిమాణములు నీసాలలో నుండును.

నిన్నునైజా (అర్రాం)	పీసా 1-8	రు 0-8-0
ఉత్తరకము నైజా 1-ర్రాం	"	" 0-12-0
వేరొకనైజా 2	"	" 1-4-0
పెద్దనైజా 4	" లేక 1/2 బోన్సు	" 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పట్టణ, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాపులొను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలునెట్లు కలవు. కావున, తాము కోనునపుడు నీసానైనను, కార్డునైనను ఆల్ఫ్రెడ్ దిట్ బహర్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆల్ఫ్రెడ్ దిట్ బహర్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగునవారికి ప్రాసినచో అలాగిచ్చుటగల గువానకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

ప్రాసినచో కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మాసీద్ పీఠి, బొంబాయి.

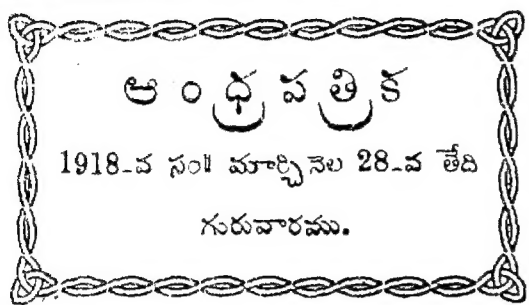


[illegible]

27 వ కృష్ణామండలనభ

ఇది తిరువూరుతాలూకా గంపలగూడెము నందు మ. రా. శ్రీ. కాశీనాథుని వాగ్గేయరాయ పంతులుగారి యధ్యక్షతక్రింద మార్చి 30, 31 ఎప్రిల్ 1-తేదీలను మధ్యాహ్నం 12 గంటల నుండి జరుగును. మండలవాసులు దయచేయ ప్రార్థితులు.

కోటిగిరి వెంకటకృష్ణారావు బహదర్,  
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.



### “అస్పృశ్యత తొలగితిరవలయును”

బొంబాయిలో నిటీవల నిమ్నజాత్యుద్ధరణ మునకై జరిగిన మహాసభకు గాంధీగారి లిలుల సందేశమంటి. “అస్పృశ్యత తొలగితిరవలయును” గాంధీగారి మనోనిశ్చయ మీ నా క్యములలో నిలుచియున్నది. గాంధీగారి సంకల్పము నెరవేర కుండుట అసాధ్యము. దేశమున ప్రబలియున్న స్వాతంత్ర్యవాతావరణ మీ సమస్య నిర్వహణమున కనుకూలముగ నున్నది. తిలకు, గాంధీ మొదలగు నాయకుల పట్టుదలయు సాంఘిక నిరంకుశ వివాదమునకు తోడ్పడుట నిశ్చయము. సర్ నారాయణ చంద్రావర్మ గారు నుడివి నటుల, అంత్యజాతులను హింసనీతి యందుంచు వరకు, భగవంతుడు హింసపులను హింసనీతి యందే యుంచును. అంటరానివారు, సమీపింప గానివారు, ఉచ్చరింప రానివారను మూడు తరగతులు వీరిలో గలవు. ఈ దుస్థితియే హిందూ దేశ చారిత్రమున మచ్చవలె నున్నది. ప్రజాస్వామ్యము ప్రబలమగుచున్న నీ నవయుగమున నసహజముగు నీ విభేదములు ప్రబలజాలవు. అధ్యక్షులగు కైక్యారు మహారాజుగారి సమయమున మహాసభాసము గావించిరి. నిమ్నజాత్యుద్ధరణ మునకై తమ సంస్థానములో ననేక సంస్కరణముల నెలకొల్పిన బరోడా మహారాజుగారి కీ సమస్య కరతలామక మగుటలో వాత్సర్యము లేదు. అంటరాని వారినే అతిశూద్రులని బొంబాయి రాజధానిలో బిటుచుచున్నారు. అతిశూద్రసమస్య నిర్వహణము సామాన్యమగునది గాదు. హిందూ సాంఘిక జీవనమున అనేక శతాబ్దములనుండియు ప్రాతకొనిక యభ్యాసముల నొక్కమారు వెక లించుటయు దుస్సాధ్యమే. ప్రజాదృక్పథమునందే మార్పు గలుగవలెను. సాంఘిక నిరంకుశ ము జాతీయ హైన్యమున తెలుల తోడ్పడుచున్నదో, ప్రజలకు తేటతెల్లము గావలెను. ప్రజలీవిషయమై సత్యము నిపుడిపుడే గ్రహించుచున్నారు. సాంఘిక నిరంకుశము, స్వరాజ్య సంపాదనమున తెలుల యజ్ఞులగుచున్నదో, సానుభవపూర్వకముగ దెలిసి కొనుచున్నారు. నిమ్నజాతుల సమస్య వాస్తవము నాలసింప గూడదని గుర్తెడగుచున్నారు. ఉన్నతజాతులకు తమధర్మ మెట్టియో స్పష్టముగ గాన్పించుచున్నది. మహారాజులు, పీఠాధిపతులు, రాజకీయ సంస్కర్తలు మొదలగు వారందరను, ఈ సమస్యయొక్క ప్రాముఖ్యమును గ్రహించుచుండ, భౌతికతను గూర్చి భౌతికత నత్యంతము

లేదు. మానవ క్రయత్నములకు కాలప్రవాహ మనుకూలముగ నున్నది. స్వాతంత్ర్యపు ప్రతి ధ్వనియే క్రవంచములో నన్ని దిశలను మారు మ్రోగుచున్నది.

హిందూదేశమున, స్వరాజ్యము లేనందుచే, రాజకీయశాసనము మూలముగ నిమ్నజాత్యుద్ధరణము సుసాధ్యము గానెరదు. అట్టిఫలితము, స్వాతంత్ర్యపరిపాలనము గల జపాను దేశమునందు సాధ్యమయ్యెను. జపానులో గల సాంఘిక పరివర్తన మాత్సర్యజనకము. భూస్వాములు తమకుగల హక్కులను బుద్ధిపూర్వకముగ తమ రాజకీయి వైచి, వాటిబడులు ప్రభువులను నిరుదలగ్రహించి సంతృప్తులయిరి. ఉన్నత స్థాన మాక్రమించిన సాము రాయి అను క్షత్రియజాతి వాగుండి. వారు తరతరములనుండియు ననుభవించుచున్న ఉపకారవేతనములను, వర్ణాధికారములను, విసర్జించి, యితరవృత్తులలో బ్రవేశించి జీవనమునకు గడంగిరి. ఉత్తమ జాతులుగ నెంచబడిన సామురాయి జాతివారు నేడు అన్ని జీవిత శాఖలందుగా గాన్పించుచున్నారు. 1871 సంవత్సరము జులైమాసమున, రాజశాసనము ననుసరించి, సామంత ప్రభుపాలనమును, వర్ణవిభేదమును తొలగింపబడెను. ఆసంవత్సరముననే అక్టోబరు నెలలో నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునకై శాసన మొకటి ప్రచురింపబడెను. జపానుదేశములో అంత్యజాతులు “హినిన్” అని పిలువబడుచుండిరి. “హినిన్” అనగ మానవతుల్యులు గారని యర్థము. ప్రాయశః ప్రథమమున వీరు అనాగరికజాతులై యుండవచ్చును. లేక రాజకీయ సేరస్థులు, బహిష్కృతులు, మొదలగు వారినిటుల జేర్చియుండవచ్చును. ఆకాలమున వీరు అంటరాని వారికిఁ ద సమముచే పరిగణింపబడి యుందురు. ఇట్టి జాతులు జపాను, చైనా, హిందూదేశములకు సామాన్యము. 1871 వ సంవత్సరపు శాసన మిటుల నుండెను.

“ఈటా, హినిన్ అను పదము లికమీద తొలగింపబడును. ఆ పేరుల క్రింద పరిగణింపబడు వారికిమీద ప్రజల దిశ్చయలలో జేర్చబడుదురు. వారి సాంఘికస్థితియు, జీవితమార్గములను నికమీద మిగిలిన ప్రజల స్థితిగతుల ననుసరించి యుండును.

ఇట్లు రాజ్యాంగసభ”

ఒక్క శాసనముతో జపాను చక్రవర్తి నిమ్నజాతుల దుస్థితిని నిర్మూలించ గలిగెను. వారికి జాతిలో స్వస్థాన మొసగబడెను. కొలది కాలములో వారు భూస్వాములయిరి. పౌరసేవలో నైచి కులుగ జేర్చకొన బడిరి. అన్ని జీవితశాఖలలో వారికి బ్రవేశము గలిగెను. అమెరికాలోను రుస్యాలోను బానిసవ్యాపార మడుగంటినరీతి, జపానులో అంటరానితన మడుగంటెను. అట్టి విధమున హిందూదేశములో నస్పృశ్యత యొక్కమారడు గంటుటకు పీలులేకపోయినను, ప్రజలలో వికాస ముదయించుచో నయ్యది కొలది కాలములో రూపు మాయలు నిశ్చయము. రాజకీయపరిస్థితు లీదుస్థితిని నిర్మూలించుటకు తక్కుక తోడ్పడ గలవు అత్య జాతులనబడు వారిలోనే సూతన వికాస ముదయించుచున్నది. స్వాతంత్ర్య వాతావరణ మున సూతనోజ్జ్వలము ప్రకాశవంత మగుచున్నది. ఈ ప్రత్యభిజ్ఞానమును నిరోధించుట కేరిగిని సాధ్యపడదు. కైక్యారుగారు నుడివినటులు, ప్రాచీనకాల మున అంటరానితన మింత కఠినత వహించినటులు గాన్పించును. శాస్త్రములందీ కార్యతకు ప్రమాణము లేదని, శాస్త్రజ్ఞులైనవారు బాకొనుచున్నారు. ఇంటియ గాక, నీజాతులనుండి యనేక ముది భౌతికములు బుడయించి, హిందువులందరిచే

గొనియాడబడిరి. దక్షిణహిందూదేశమున నందు డును, అయోధ్యయందు రోహిదాసును, మహారాష్ట్రమున చోకామేళును, వంగదేశమున హరిదాస భాకూరును, ఆంధ్రదేశమున కన్నమనాయ డును, ఇట్టివా లింక ననేకులు ఉత్తమ లక్షణముల జూపియుండిరి. ఘూర్జరదేశమున, నీహలిలోని వారిగు ద్విజప్రజలలో వేల్పు అనువారు ఎ.పి. కరీమ్ యును కృతార్థులై, అనేక గ్రంథముల రచించి రట. పిల్లెదాక్ పిడ్డుక్ అను పంచమును, మహారాష్ట్రదేశమున నైన్యాధిపత్యము వహించి త్రాస్తానోద్యోగులలో కలసిమెలసి తిరిగి ఖర్తా యుధమును నడిపెనట. ఆసమయమున హిరోజీవతాక రనువారి క్రిందివాక్యములతో నైనికుల నుద్బోధించిరట. “మన మిక్కడకు పోరాడుటకు వచ్చితిమి గాని విందల గుడుచుటకు రాలేదు. అందుచే మహర్షు మనలోనుండుట కెట్టియభ్యంతర ముండ గూడదు. అందరు నైనికులును కృపాణధారులై యున్నారు. ఇక్కడ వర్ణవ్యవస్థకు చోటులేదు. ఎవరు తమ శౌర్యవ్రతాపముల సధికముగ గనబజచెదరో, వారే నిజముగు వీరులు.” ఆపధర్మముగ వ్యవభేదముల దొలగించుటకు మనపూర్వక లనేకసమయములం దంగీకరించిరి. అట్టిసమయ మిపుడరుచెంచలేదా? మనయునికియే నిమ్నజాత్యుద్ధరణముపై నాధారపడి యున్నపుడు, ప్రాచీన విభేదములను లక్ష్యమెట్లుట కెక్కడను అవకాశమే గాన్పించదు. ప్రాచీన కాలమునం దేపరిస్థితులలో నీనియమము బుద్ధమించినను, అప్పటి పరిస్థితుల న్నియు మారినవి. అందుచే నానియమములకును తావు గాన్పించదు.

పూర్వాచారబద్ధులలో లోకమాన్య తిలకు గా రొకరను ప్రతీతి నొకానొకప్పుడుండెను. అట్టి వారిరీతిని సభలో నుపన్యసించిరి.

“హిందూశాస్త్రములలో నస్పృశ్యత కాధార మెక్కడను గాన్పించదు. జాతీయకార్యములకు అస్పృశ్యత అడ్డము రాగూడదు. ఈ కార్యమునకు మనుష్యబల మధికముగ గావలెను. చారిత్ర పరికించిన యుద్ధరంగములందు అంటరాని వారు తోలుసంచులలో దాహము గొనిపోయెడి వారని గాన్పించును. ఒక మానవు డంటరాని వాడను భావమును వెంటనే నిర్మూలించవలయును. అంతట నన్నియు చేకూరును. భగవంతుని ఎదుట నందరును సమానులే. ఉన్నత జాతుల దగ్గరకు రాకూడని జాతివారుందు రనుట ఘోరపాపము. నిమ్నజాతులకు విద్య నొసగుటయు మాతృదేశా రాధనమునకు వారికి సమానావకాశముల నొసగుటయు తప్పనిసరియగు కార్యము. అయ్యది నత్యవసరము.”

వివేచనంద్రవాలు గారిటుల నుపన్యసించిరి. “జాతీయశయములు సఫలము గావలయు ననిన, నీ సమస్యను వెంటనే పరిష్కరింపవలయును. అంటరానివారిని దగ్గరకు రానియక బోవుటచే, జాతి ఆత్మవినాశము గావించుకొనును. ఈ సమస్య ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయములకు సంబంధించినదై యున్నది. ఆత్మకు అపరిశుభ్రతగాని, అంటరానితనము గాని లేదు.”

హైందవనాయకులు దృఢనిశ్చయము జూపుచో, సమస్య సులభముగ పరిష్కార మగును. హిందువుల తత్వసూత్రముల నాచరణములోనికి దెచ్చుచో, జాత్యుద్ధరణము సత్వరముగ సాధ్యమగును. “అంటరానితనము భోయి ఓకవలెను,” అని గాంధీగారు సంకల్పించిరి. అందుచే నది నిర్మూలమయి ధీరుడు.



—:O:O:—

గాంధీగారి పట్టుదలను తృణీకరింప వీలులేదు. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు వెంటనే క్రజల మొదల నాలించి, న్యాయము దయచేయుట భావ్యము. మిగిలిన రాజకీయ సంస్కర్తలవలె, గాంధీగారి మనోభావములు శాసన నిర్మాణసభలపైగాని, అంగ్లదేశ రాయబారములపై గాని ప్రవహించుట లేదు. ప్రజాసామాన్యమునకు తోడునీడ యై, వారికష్టముల బాప, గాంధీ సమకట్టియున్నాడు. విద్యాధికులందరు గలసి నిరాశతో విడనాడిన, సత్యాగ్రహవ్రతమును, సామాన్యజనులచే నాచరింప జేయుచున్నాడు. విద్యాధికులు అసమ్మతి సభలలో గొంతులు బొంగుదు బోవునటుల, రాజకీయ విషయముల గూర్చి అరచుచుండ, గాంధీగారు ప్రజాసామాన్యమునకు రాజకీయ స్వత్వముల నిలుపు కొనుటకు కార్యసాధనములను నిదర్శన పూర్వకముగ జూపుచున్నారు. గాంధీగారి ప్రయత్నముల జూచిన, అంగ్ల విద్యాధికులు గానట్టి ప్రజాసామాన్యమే దేశసాభాగ్యమున కధికముగ ఊహింపదగినది యని తేట తెల్లమగుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా సమస్యను సాధించినది ప్రజాసామాన్యమే. కాంగ్రెసు నాయకుల దృష్టియంతయు నిదివరకు శాసననిర్మాణసభలపై నను అంగ్లవిద్యాధికులపై నను ఉన్నతోద్యోగములపై నను నిలిచియుండెను. ప్రజాసామాన్యమువంకకు వారిదృష్టి మరలలేదు. గాంధీగారి విధానము వేరు. వారి మనోనిశ్చయము వేరు. వారి ఆధ్యాత్మికశక్తి వేరు. కష్టముల జూచి సహింపలేరు. కష్టనివారణమునకు, కష్టముల కోల్పోటయే, సాధనము, ఇదియే గాంధీగారి సత్యాగ్రహవిధానము. ప్రభుత్వమువారు గాంధీగారి హృదయవైర్మల్యము గ్రహించి, ప్రజాశత్రుములకు సానుభూతిగనబడచెదరు గాక!

ఆంధ్రు లిప్పుడు పరిష్కరింపవలసిన సమాప్త్య యొక్కటే గలదు. స్వపరిపాలనా విధానమున రాష్ట్రనిర్మాణ సూత్రమును చేర్పవలయును. ఈ కార్యము ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశముగు లోపల నఫలముగావలెను. ఇందుకు రెగిన కార్య సాధనము లెవ్వయో, ఆంధ్రులు వెన్సింటినో యోచించి కార్యమునకు గడంగవలెను. ఈ రెండుమున ద్రావిడుల సానుభూతిని సంపాదించుట దుష్కరము. ప్రత్యేక రాష్ట్రము గోరుచున్న మహారాష్ట్ర, ఉత్కళ, కర్నాటులతో గలసి పనిచేయవలయును. ప్రత్యేక రాష్ట్రనిర్మాణమువలై కృషి సలిపి విజయులయిన వంగ విహార రాష్ట్రవాదుల సాయము బడయవచ్చును. మహారాష్ట్ర దేశములో నిదివరకే రాష్ట్రసమితి మేర్పడియున్నది. అట్టి సమితులు మిగిలిన భాగములలో నేర్పడవలెను. వీటియన్నిటికిని పరస్పరసంబంధ మేర్పడి పని జరుగవలెను. మహారాష్ట్ర దేశములోని హైందవ పుణ్యక్షేత్రాలు సంఘమువారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసిద్ధాంతము నామోదించియున్నారు. వారి పక్షమున వెడలిన బ్రాహ్మీనాగారు గూడ రాష్ట్రనిర్మాణవిషయమై అంగదేశీయులకు బోధింపుచున్నారు. ఆస్వరాజ్యసంఘపు శాఖలను ఆంధ్రదేశములో నెలకొల్పుట లాభకర మగునని, విలేఖకు లొకరు వ్రాయుచున్నారు. ఇప్పుడు గావలసినది కార్యోత్సాహము దక్కువేరెద్దియునుగాదు. ఇందు విషయమై కొండా వేంకటప్పయ్యవంతులుగా రిటుల వ్రాసిరి.

అధ్యక్షులకు వందనమాలలు సభిమూగి గెను.

# విరోధామహాసంగమము

(రైతుల దిక్కు)

ప్రాము

## జర్నల మహావిజృంభణము

అరవోజి యుద్ధము

అనుకూల వార్తలు

సోముకు దక్షిణమున ప్రబలసంగ్రామము

లండను, మార్చి 27:—సోముకు తీరమున చాల స్థానములందు స్థానిక సమరములు జరిగినవి. ఉదయము నుండియు సోముకు దక్షిణమున నోయను కోయిల దగ్గర శత్రువులు క్రొత్త సేనలతో తీవ్రముగా తలపడిరి. మధ్యాహ్నము చాలైనను సమరమునను ఈ తీరమున చాలైన సోముకులకు మధ్యమ శత్రువులు క్రొత్తగా తలపడిరి. సోముకు దక్షిణమున రంగము వదంతుల పోరు జరుగుచున్నది. రంగమును దగ్గి భాగము లల్పము గల మన సేనకడచిన రోజులలోను అత్యధిక పరాక్రమమును చూపెను. 8-18-21-41-61-81-66 దీవిజనులు ప్రత్యేక ప్రకారము పాత్రము లని గతరాత్రి బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

జర్నలుల రోయిని వశపరచుకొనుట.

25వ తేదీ రాత్రి సోముకు తీరమున శత్రువులు మరల తలపడలేదు. స్థానిక సమరములలో మనవారు శత్రువులతోడించిరి. సోముకు తీరమున మనపక్షి యిప్పుడు శ్రే, ఆంధ్ర, జ్యో మాంటూహామెజ, ఫ్యూసా, అయిటి, బోయిటి, హెనిసు వా న్కోరులమీదుగా ముంచినుండి స్పృశింపబడు పశ్చిమముగా చాళిపించి అటనుండి వెనుకటి స్థానముమీదుగా నున్నది. నేడుదయమున జర్నలుల సోముకు దక్షిణమున తీరముగా తలపడి రోయిని పట్టుకొనిరి. ఇచట మనపక్షి మెరీకోరు, పోలి యార్డుల మీదుగా రోయి నాయనులకు పశ్చిమముగా నున్నది. క్రొత్త జర్నలు దీవిజనులను రెండుగా న్డల దీవిజనులను రెండు ప్రాంతములకు దీవిజనులను నేడు పోల్చుట డెను. అంగ్ల పరాను అమెరికా సేనలు కలసిపోరుచున్నవి. పరాను క్రొత్త సేనలు పాచ్చుగా రుచున్నవి. రోయి నోయనులకు పడమట శత్రువులు నిరోధించుచున్నది వాస్తా సంఘమువారు తెలిపిరి.

శత్రువిమానములను నేలగొల్పటం.

రణరంగమునకు వెనుకనున్న సేనలపైని బొంబులకుమర ఫిరంగులను మనవిమానములు సోమవారమునా దధికముగ వదలినవి. 22 టన్నుల బొంబులను లక్ష బొంబుల మరఫిరంగి సంఘము వదలబడెను. శత్రు సేనలు ఆర్థికపరాతి ప్రముఖములు తుములముగ నున్నవోట గురితప్పుకుండ నేనామధ్యమున మనవారు విమానములను వదలగలిగిరి. విమానయుద్ధము 25-వ తేదీ నుంచు కంటే నేడు తక్కువగా నున్నది. 18 శత్రువిమానములను నేల గొల్పితిమి. మరి 10 విమానములను పారదోలితిమి. మా విమానములలో 8 కానబడుట లేదు. వానిలో చాలభాగము భూమి కలిశేయగా వెగురుటలన శత్రువులు క్రిందనుండి వదలు ఫిరంగులను నే న్డ మైనవి. ముందుభాగమున నున్న సేనల పైను అపటి మార్గములపైనున్న శత్రువులపైను మేము రాత్రి బొంబులను మరఫిరంగులను వదలితిమి ఈ సేన 28-వ తేదీ రాత్రి బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

మన సేనలు స్థిరముగ నిలిచియుండుట.

అయిటికి పడమట నోయనుకు తీరమున సేనలు స్థిరము గ నిలిచియుండినది. ప్రేసరుసోము, ఛార్మెసు, రోయి, నాయ నురంగములందు పోరు భరముగ జరిగినదని 28 వ తేదీ రాత్రి పరానువారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషువారి గాఢదీక్ష.

జర్నలుల తమ ఫిరంగులను ముందునకు గొని రావాల సంకుచనాని ఛార్మె తగ్గుచున్నది గాని వారి అసక్తుం దినము తీవ్రతముగానే యున్నది. ఏ సమరమునను గూడ పరాతులియుల సంకులముగ పోరలేదు. నిన్ను బ్రిటిషు పరాతులు పట్టుకోని పోరి శత్రువులపై చీల్చి 120 మందిని పట్టుకొనిరి. 20 వ దీవిజనులలో నొక పటాలము శత్రువుల పురోగమన స్థానములను గురిగిన యొక గదిని వశపరచు కొని శత్రువులను కడవరకు నిరోధించెను. గది చుట్టును శత్రు శివములు గుండెల ఎత్తున అర్ధచంద్రాకృతిని గుట్టగా పడెను. వెనుకకు పోవునపుడు మనవారు ఫిరంగులను టాంకు

లను సరకుల బండ్లను గూడ వెనుకకు గొనిపోవుట చాల చిత్ర మనదగును. సోమునదిని చాటిన వెనుక మేముక వంతెనను మాత్రమే యుంచి తక్కినవాని నన్నిటిని ప్రేల్చి వేసితిమి. ఆవంతెన దగ్గర ఫిరంగుల సభికముగ నమర్చితిమి. సోమునదిని చాటుటగా శత్రువులకు ప్రబలవత్తుము కలిగినది. అనేకసారులు శత్రువులను గుంపులు గుంపులుగ వెక్కిన నావలపైని మేము ఫిరంగులను గాల్చి నాశనము చేసితిమి. వివరము ప్రాంతములకు వివరముగ వారు పలుసారులు వివరములై చాలవత్తుపడి చాటి చేయగలిగిరి. ఒకవోట గొప్ప శత్రు సేన దాకచేసికొని అనుకూల స్థానమునాను క్రమింపగలిగెను. అవట వారు ఏర్పాటులను చేసికొను సంతోష 10 టాంకులు చారిని తలపడి చాలవత్తుమును కలిగించి తరిమివేసెను.

మార్గములలో చిత్రము.

వెనుకకు పోవు దారులలో చాల చిత్రము లగవడినవి. 22, 23, 24 తేదీలలో వచట ప్రజలును గ్రామముల వారు సైనికులవలన చుట్టుకొనబడి పారిపోయిరి కలసియుండిరి. అనేక దేశములవారు చిత్రచిత్ర కిరోవత్తుములతో గానవచ్చిరి. వారిలో ప్రాచ్యదేశముల వారెందరో గలరు. అధిక వారెందరెందరము చిత్రనాటకమున తలచియో పండ్డిగిరింప సాగిరి. ఒకవోట మందుగుండుకొర కొక బండి వడిగ పోవుచుండెను. మరియొకవోట సొకబండి పటములతోను కాగితముల కట్టలతోను నిండియుండెను. ఎర్రటోపియుద్వోగి యొక డా బండి టాపువై కూర్చుండి చాలిలడమును కనబరచుచుండెను.

సంహారమునకు మంచి అవకాశము.

ఫిరంగుల సహాయములేకుండనే జర్నలు పరాతులు ముందునకు వచ్చుచున్నారు. మందిలముననే బ్రిటిషు సేనల నోడించబాలుడు మని జర్నలు సేనానులు విశ్వసించుచున్నారు. దీనివలన ముఫిరంగులు శత్రువులను పట్టుటకు పట్టుటగా నేలగొల్పుచున్నవి. నిన్ను పైపుకు డెల్వెల్లి అడవులయొద్ద మరఫిరంగుల సంఘము శత్రువులు చావచుట్టగ నేల పోగిరి. పిచ్చుట ముఫిరంగిదళము వెనుకకేగెను. ఈ అసక్తుం దనమున నెందరు వాతులైన రిన్నలోనే జర్నలు ప్రజల పడుగవచ్చును. కాలుమానము స్థిరముగా నున్నది. అతితీవ్రత మగు పోరుజరుగుచునే యున్నదని విశేషము ఈ సేనల 28 వ తేదీ సాయంకాలమున ప్రాపెను.

భయకారణము లేదు.

నేటివార్తలను మనవారు నిరాంధోజనముగ స్వస్థచిత్త తో చదువవచ్చును. వానపొందెను బర్గు సమ్మెట పోట్లకు మనపక్షి వెనుకకు పోవక తప్పదని మనవారి రివరకే నిశ్చయించిరి. అనుకూలస్థితి కలిగినపుడు ప్రతివిధానమున జరిపెదరు. మొదటి రోజులలో జర్నలులపురోగమన మత్యధికముగ జరుగ గలదు. ఎచటనుండి వాగుగా రాకవచ్చునో అట్టి స్థానముల కడనే తాకు: నవకాశ మింకను శత్రువులకు కలదు. మన సేనానులు సేనల నన్ని దుర్బల స్థానములకును గూడ పంప కలసినిస్థితిలో నున్నారు. అనుకూలస్థితి శత్రువులకు దీర్ఘ కాల ముండబోదు. మిత్రమండలి నిలువసేన కలియుగల తరుణము దినదినమున చేరువయ్యుచు చున్నది. ఆ లోపుననే వాను హిందెబర్గు వాంఛిత మీ డే ర వ రె ను. తే ని చో వారికి వ్యతిరేకమగుట నిశ్చయము. నిడు శత్రువులు అంగ్ల పరాను సేనలకు మూడు రెట్టిధికమగు బలముతో పోరినను మిత్రమండలివారి కంటే సభిక మేమియును చేయగలిగి యుండ లేదు. మిత్రమండలి వారు కొన్ని సారులు తలపడి విమోచి మొదలు మూల్యులను కొట వరకును గల స్థానములను వశ పరచుకొనగలిగిరి. వెనుక నిలువయున్న సేనను సామ్రాజ్యులను బట్టియే సులభతరముగూడ సంక్రమముగ జరుగుచుండును. శత్రువు లిటుల మనసేనకంటే సత్యధికమగు సేన నతిక్రమముగ చేర్చుటలననే నతివేగముగ చొరుచుకొని రావలగు చున్నారగాని సమరమున నలయిక గలిగి నంతనే దానికి రో ధము కలుగు ననుట నిశ్చయము. జర్నలు లాక్రమించిన దేశ ములో గూర్చున్న మాము పట్టణములలో తప్ప నడికపక్షకులని యిల్లను పిడికె డన్నమును నర పురుగును ఏ గ్రామము ననుగూడ కనబడుటలేదు. ఈ గతికి జర్నలులే కారణము. సోమరంగమునుండి పశ్చిమముగాను నోయిననుండి నైర్వతి

గను రెండుదారులనె జర్నలులు ముందునకు పోవుచున్నారు. రెండవదారికి వెనుకనే పారినుకుబోవు కాంపెయిను ము కలదు. ఆ దారిని అతిరగడగు పరాను సేనాని యాజమాన్యము క్రింద ప్రబలమగు పరాను సేన నిలిచియున్నది. ఆ దారిని జర్నలులవడి యిదివరకే ముందరించి యుండును. ఓయిటి తీరముననున్న చానీని జర్నలుల క్రమించిరి అది పూర్తిగా పాడుపడినది. పాడు పడిన ప్రాంతములలో నున్న వారి శివాలకు సహాయముచేయుటకు జరుగుచున్న ప్రయత్నము లీ అసక్తుం దనము కలన వానిపోవలసి వచ్చినది. బ్రిటును అమెరికా ఛార్మె క సంఘము లనేక మాతావులలో తమ సహాయమును నిలిపి యడలి పోయెను. ఈ సంఘములలో కృపాచారులగు నమెరికా దేశపు శ్రీలు పలువురుగలరు వారు ప్రారంభించిన భర్తృకార్యముం చన్నిటిని శత్రువులు మరల భగ్గంసుముచేసిరిని పరాను కురము నుండి విశేషము ప్రాపెను.

అధిక నైపుణ్యము.

బ్రిటిషు వారి కనుక్రతువును సైన్య విప్లవ కంటే సభికముగ నెన్నడును గోచరము కాలేదు. అనేక సారులు శత్రువు లత్యధిక సంఖ్యలుగ మన వారిని చుట్టుకొని పొందోలి నను వారు మరల తలపడి స్థానముల నాక్రమించుచున్నారు. అతి నైపుణ్యముని ప్రకటించబడ దగిన కార్యము లనుక్షణ మున జరుగుచున్నవి. జర్నలు సేనలు ప్రబలముగ తలపడెను. మన సేన కొద్దిగా నుండెను. అలసియుండినను జర్నలుల సోము నదిని చాటుకుండ మనవారు నిరోధించుచుండిరి. అంతలో పరాను సేనలు వచ్చి కలసి నూతనోత్సాహమున కలిగించెను. తా మెచటి వారో ఏనాడు సమరమున ప్రారంభించికో గూడ చెప్పలేనంతటి అలయుకట పొల్పడిన సైనికు లిప్పుడు రణముఖము నుండి వెనుకకు పోవుచున్నారు. ఇప్పుడు నిలువ సేనలు సంచరించుచున్నందున నికముం దిట్టి స్థితి యుండదు.

జర్నలుల తీరముల ఏర్పాటు.

ఫిరంగుల సభికముగ నమర్చుటలనె జర్నలుం కి రిజ యము కలుగుచున్నదని పట్టుబడినవారు చెప్పిరి. జర్నలుల ఫిరంగుల సత్యధికముగ నుపయోగించు చున్నారు. చాలవోట మేము వదలిన స్థానములను శత్రువు లాక్రమింప సంగీకరించుట లేదు. మో సము కలుగు నను భయ మో ర వా స్య సాధనముల నమర్చితి మను కేంకయో తెలియదు. మనకు సేనలను చేర్చుటకు మోటారు బండ్లు మున్నగు సాధనము లుండుటచే చాల లాభకరముగ నున్నది. మోటారుబండ్లలో నైని కులు సర్వ సిద్ధముగ నుండి ఎచటి కకసరమై నచటి కరిక్కిరముగ పోవుచున్నారు. మోటారుబండ్లు సేనల వెనుక కిటకిట లాడుచున్నవి. ఇంతవరకు మన సేనలను చీల్చుట తప్ప కద సంతకల్పమును శత్రువులు వెలిచుచులేదు.

శత్రువులకు నిరోధము

దక్షిణ భాగపు సేనకు నిరోధము కలిగినది. ఆ ప్రాంతమున వారిగమనము మందగించినది. ఫిరంగులను తెచ్చుటలో జరుగు నాలక్యమే యిందులకు కారణమగును.

మిత్రమండలి సేనలు చేరుట.

శత్రువులు మరల తలపడుట నిశ్చయమైనను ఈ దిశలి మిత్రమండలి కనుకూలమువారు సేనలను చేర్చు చున్నారు. శత్రువులన్న నో తమ సేనలను రణరంగమున చేర్చుట ఒక గడి యయిన నూరకుండ పోలేదు. మా సేనాముఖము చరించనంతవరకును శత్రువు లెంతవడకేము నాక్రమించిన వారి సేనలంత విరళమైనదనియే యర్థము. మిత్రమండలి నిలువసేనలను వానికిపోని సిద్ధము. పరాను సేనలు ఓయిటిరంగముని నిర్దురకే కలిగిన ఫలితముగూడ బాగుగా కనపడినదని పరాను కురము నుండి 28-వ తేదీని తలచివచ్చినది.

తిరోగమనమున అంగ్ల శత్రువులు.

బ్రిటిషువారి పెద్ద ఫిరంగులవారు మన సేనల సైన్య కకు పోవలసి వచ్చినపుడు గుంపులు గుంపులుగ వచ్చి పడుచున్న జర్నలులపైని ఫిరంగులను గంటలకొలది విరామము తీకుండ కాల్చి శివముల పోగులను గలిగించిరి. అట్లు చేసినను శత్రువులు నిలువక వారిపై బడిరి. కొన్ని ఫిరంగులను మన వారు వదలివేసిరిగాని చాలభాగము వెనుకకు పోనిపోవడెను. మన ఫిరంగుల వారచట మరల క్రొత్త స్థానములలో తలపడి, శత్రువుల పురోగమన ముగిపొయినది. మన సేనలు గురితీత స్థానములందుండి నిరోధించుచున్న వకుట నిశ్చయము. మా స్థానములు బలియములు. కారుచుట్టులు విరియసాగినవని 28వ తేదీని ఫిలిపుబ్బుగారు తలచినవి.

జర్నలుల పరాక్రమము.

జర్నలులు పెద్ద ఫిరంగుల సతిక్రమముగ ముందుకు గొనివచ్చుచున్నారు. దీనిని వారు చాల నెలలనుండి అభ్య



సింహుడుండే. హాటిజరులు అంతు లేక నడచివచ్చుటను మోటారు తొట్టెలు మందుగుండును నింపుకొని క్రొత్త స్థానములకు చేరుటకు మన వైమానికులు చూచిరి. బహిరంగమున నన్ని స్థలములకును గూడ ఫిరంగులను తెచ్చుచున్నారు. బండి ఫిరంగులు మొరక పల్లములలో గూడ పరుగిడి బ్రిటిషు సేనలకు మైలు మారమునకు లోపు గనే నిలుచుచున్నవి. ఈ సేన వెనుక నొక కార్మిక సేన వచ్చును. వారు ధ్వంసమైన మార్గములను ఇనుపదారులను వంతెనలను బాగు చేసెదరు. క్రొత్త వైద్యశాలలను విమాన కాలను నిర్మించెదరు. విమాన యుద్ధమునుగూడ సాక్షాత్కారముతోనే శత్రువులు జరుపుచున్నారు. రాత్రివేళ గోధా విమానములు మారకపోకల బండ్లపై సాధికముగ గుండ్లను వదలుచున్నవి. గాని నష్టము స్వల్పమని పెర్సిలియ ఫిలిప్సుగారు వ్రాసిరి.

జర్మను నిలువసేన

యూరప్రదేశమున జర్మనులు 35 డివిజనులను నిలువలో నుండిరి. వారిలో 33 మొదటి దినమున రణమున పాల్గొనెను. రెండవదినమున పదియు తలపడెను. అదిమెదలు ప్రతిదినమున క్రొత్తదళము లగుచుచున్నవి. నిలువసేన నిల్లుపయోగించుట ఆకాశజలము. జర్మనులకు గల సర్వసేనలతోడను మనమిత్రును పోగుచున్నాము.

అమెరికా సేన

అమెరికా సేన ప్రధాన విషయముగ నున్నది. యుద్ధ సన్నాహములను చురుకుగా జరుపుటనుగూర్చియే పెట్టుసభలో చాల చర్చజరిగినది 18-21 మధ్యవయసు వారికి నిష్పందాభ్యాస మవసరమని లాడ్జిగారు నుడిచి ఆంగ్ల సేనలను చాల ప్రశంసించిరి.

అమెరికా లెఫ్టినెంట్:—25వ తేదీ రాత్రి ఫిలిపిన్ చాల సమకూలముగా నుండెను. గాని విషయస్థితి తగ్గలేదు. ఉత్తరమున శత్రువులకు నిరోధము కలిగినను దక్షిణమున తగ్గలేదు. ఇట్లువై కొన్ని గంటల ఫలితమును తెలిసికొన వలసి యుండును. 26-27 తేదీలు చాల విషయములు ఇసోస్టోన్ చీల్చిన జనరలు బ్యాలో ఎట్టి భావ వైచిత్ర్యమును గూడ కలిగించలేదు. స్క్రైపు కక్షిలలకు మధ్య సోముకు దిగువను శత్రువులు ప్రేమెదలు రోయి వరకును 1916 వ వర్షపు ముక్తమండలి పట్టి చాటిరి. అగ్నేయమున వారా పట్టిని కమిపించిరి. ఈ స్థానము ప్రబలమగు నాంతోళనమును ఆశనుగూడ కలిగించుచున్నది ప్రైమ్స్ పత్రిక వ్రాసింది.

ప్రేయోద్ధ శత్రువుల పురోగమము.

26-వ తేదీ మధ్యాహ్నము శత్రువులకులపడి ప్రేమియా సముద సోముడికి రెండు ప్రక్కలను ముట్టులను వెనుక కుత్తోసిరి. సోముకు దక్షిణమున రాత్రివేళ తీవ్రముగపోరి శత్రువులను తరిమితిమి. ఒకవో శత్రువులు మాచేరువకు రాగా మేము వెంటనే తరిమితిమి. అల్పపుట్ట తీరమునను ఈభాగ్యమునను స్థానిక సమరములు జరిగినవి. ముప్పులేదు.

మార్కు హేగుగారి యాజ్ఞ.

ఇపుడు యుద్ధమున మరల విషయస్థితి కలిగినది. శత్రువులు మన సేనల నాశనము చేయుటకు వారికి గల దళముల నన్నిటిని రణరంగమున కంపి. గత రెండురోజులలోను మన యాచాల దళమును కలిగించితిమి. పరాసువారతిశ్రుముగ సేనలను పంపుచున్నారు. కాన మన సేనలోని ప్రతివ్యక్తియును తన బాధ్యతను గమనించి శక్తివంతతకుండ పోరి శత్రువుల నోడించదలెనని 28 వ తేదీని హేగుగారు తీర్మానించెనని.

పరాసు సేనల వ్యూహము

ప్రతిపక్షము పరాసువారు శత్రువులను నిరోధించిరి. క్రొత్త పరాసు సేనలు తరిమి దళములతో గూడ శత్రువులను తీవ్రపడిరి. ఇదివరకు నిరోధించిన సేన స్వల్పము. ఇపు డధికముగ బ్రిటిషు నిలువ సేనలు వచ్చినవి గాన శత్రువు లాక్రమించిన స్థానములు త్వరలోనే మన వశము కాగలవని పరాసు సహాయ యుద్ధమంతరి నడిచెను.

రెండు జర్మను డివిజనులు నాశనమగుట

25 వ తేదీని రెండు జర్మను డివిజనులు రణరంగమునకు రాగానే వారిక చూపునైనవలెక మునుపే 100 పరాసువి మానములు వారిపైని మరఫిరంగులను బరిపీ పూర్తిగా నాశనము చేసినవి పరాసు విశేషము వ్రాసెను.

బ్రిటిషు జనాభిప్రాయము

మేజరు జనరలు మేగారు 26 వ తేదీని యుద్ధ మెట్లు యుగుచున్నదియు చెప్పచు ముఖ్యోత్తమును గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి. సో డగ్లసు హేగుగారు ఎట్లనో కాలయాపనము

చేయ జూచుచున్నారు. యుద్ధము నాలసింపట కొంత కత్తు యుద్ధ మొనరించుచున్నాడు. “అమెరికనులు వచ్చులోగా నేదియో నిశ్చితప్రయత్నమును చేయవలె నని మేము తలపెట్టెను. అందువలన శత్రుదళమువైన జాగ్రూకతతో గాపాడ ప్రయత్నించి నష్టముల నొందహాడదని హేగు గారు నిశ్చయించిరి. అయినను శత్రువులకు మాత్రము విశేషముగ నష్టము గలుగుచుండవలయును. ఇదివరకు బలవత్తరములుగ జేసికొనిన ప్రదేశములలోనికి మరలవలయునని అతనియొద్దేశము. ఇది ఇంతవరకు హేగుగారు రాచరించుచున్న విధానము. ఇంతవరకి చాలస్వామ్యవంతముగ నున్నదని మీరు నమ్మెదరని తలంచుచున్నాను. తెలివిగలసేనాని ఎవరైన ఇట్లే చేయునని మీరు తలంపవచ్చును” పిమ్మటవరకు లండనుప్రాంత ఎక్స్ప్రెస్జనల బాగుగా జనాభిప్రాయమును తెలిసికొనదగు ననియు, ఇంతవరకుయుద్ధము విజయవంతముగ నంత మొందునని ఆంగ్లేయు లందఱును దృఢవిశ్వాసము గలిగియున్నారని పలికెను.

లండను, మార్చి 26:—బ్రిటిషువారు ప్రచండముగ భయటచే జర్మను సేనలకుమును జేయకాల రహటకు నిదర్శనము లధికముగ గగ్గట్టుకొలదిని, ఆతురత సొందియున్నను అదైర్వ్య మావంతయు వెలుంగని జనాభిప్రాయ మిప్పుడు శత్రుక్రమమున దృఢపడి నిజముగ విషయతమ మగు ప్రస్తుత స్థితి నెట్లు తలపడవదగు నని వివిధ ప్రయత్నముల తలపోయుచున్నారు. ప్రతివాదమంతయు ఆ విధిగాయినది. ఇటీవల మాంథెస్టరువద్ద కార్మికులలో కొంచె మకాంతి ప్రబలింది. ఆసాధులగు ఇంజనీరులు మనవ్యవస్థలను గూర్చి చెప్పబడు ఆలోచనలకు తమ యనమ్మతిని వెలుపలూనిరి. కాని వెస్టెంటు నే ప్రజలపరిమితమగు ఆగ్రహమును జూప నని ఆగిపోయెను. కాలిఫోర్నియా గూడ వారిని గర్హింప వారంభించిరి. నిన్నటి దినము ఇంజనీరుల లండనును గలసి పెద్దపెద్దసభలనుచేసి మాంథెస్టరు ఇంజనీరులను చీలించిరి. ఇందు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారిపై ప్రవేశమును గలిగించుకొనలేదు.

నిశ్చలవిశ్వాసము.

అన్నిపక్షము నిశ్చలవిశ్వాసము ప్రకటింపబడుచున్నది. అవక్రమార్కమంతయును బ్రిటిషు సైనికులు శత్రువుల చీకాకుదరుచున్నారు. శత్రుసైనికుల సంఖ్య చాలావైదు రెట్లధికముగ నున్నను వారు సాధారణపు విజయమును మాత్రము పొందగలిగిరి. వారు అపరిమితవ్యయాల సొందిరి. వారి చలన మప్పుడే మందగించుచున్న దనుట కనేక నిదర్శనములు గన్పించుచున్నవి. ఇంతవరకు జర్మనుల ఆటోవఫలిత మంతయు బ్రిటిషుపండ్లని మానుపట్ట వొక్కమాదుగ మూగ గలుగుటయే. అరాగిసునకు దక్షిణమునను, బాహిమివద్దను, నెల్లి దిశను మాత్రమే వారిటుల మూగగలిగిరి. ఉత్తరమునను వారటుల జేయ ప్రయత్నించిరిగాని బ్రిటిషువారి నిశ్చలత వారిని వారింపినవి.

రాజకీయదృక్పథము.

ఈయనస్కందనమునలన శత్రువులు రాజకీయముగ కొంచెము లాభ మొంద వలచిన సంకతి సుప్రసిద్ధ లండను నగరవాసులగు ఎర్నెస్టు వైకుగారి వ్యాసమాలమున విదితమయ్యెను. ఇతడు రిక్తి విందవరకును రు హెలియనం దుంచు బడి పిమ్మట విడువబడెను. ప్రయాణ కంట పరిశోధకుగ నితడు పలుతడవలు తెల్లనన కేగెను. వైకు గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ప్రస్తుత మీ మహా సాహస పు ఆన స్కందనము ప్రజల బాధకు వెఱచి యుద్ధోపపదెను. జర్మను ప్రజల నేకబాధల నొందుచున్నారు; చెప్ప నలవికాదు. వారు సంధికిని ఆహారమునకు సత్కృతురతతో నెదురు చూచుచున్నారు. సంధి త్వరలోనే గావింపబడునని ఇటీవల శత్రువులు తరచుగ తమ ప్రకటనములం దుదహరించుటయే ఈ మాటను దృఢపరుప గలను. ఇంక వీనికి ప్రతికూలముగ బ్రిటిషు ప్రజలు మిత్రమండలి సామర్థ్యమున సమిత విశ్వాసము గలిగి యున్నారు. అనంతము వచ్చిన నెట్టి యాపదవైన సహించుటకు వారు కృతసిద్ధులుగ నున్నారు.

పార్లమెంటు మార్చి 27:—యుద్ధసమాచారమును బాగుగ తెలిగినవారు ప్రస్తుతస్థితి చాల నయముగ నున్నదనుచున్నారు.

అమెర్సిస్టు, మార్చి 26:—సెంటు క్వెంటిన్ కార్నే యభ్యాగమున ముందున కరుకుటలో జర్మను టాంకులు బ్రిటిషు టాంకులను పట్టుకొని చించి సహాయమును చేసికొని తెల్లను నుండి తిరిగి వచ్చుచున్నది.

శత్రుల ప్రబలవ్యము.

లండను, మార్చి 26:—బ్రిటిషురంగము నందలిని శేఖరులొకడిట్లు తిరిగింపుచున్నాడు. కటికభూమిని మరల నాక్రమించుకొనుటకు శత్రువుల నేకవ్యయాల భరించెనని మేము చెప్పగలము. రెండురోజులకు తగినఆహారముతో మాత్రము శత్రుపైనికు లపరిమితముగ రణరంగమున కంపబడిరి. వారిప్పుడమితముగ ఆకలి గొనియున్నారు. జిహ్వాతర్కకొని పోవుచున్నది. ఇకమరి భరించలేదు. ఎప్పటికైతేదీని నిలుపుకొనుటకు వారింక సనేకక్రొత్తదళములనుపట్టికొని రావలయును.

యుద్ధరంగమునందలి ఒక ముఖ్యప్రదేశమును గూర్చి మరియొక విశేషము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఈరంగమున నున్న పైనికుల నందలినిగూడ మనము గోలుపోయినను శత్రు మరణముల సంఖ్య కీసంఖ్యకాలదు.

పరాసువారి అభిప్రాయము.

లండను, మార్చి 27:—ప్రస్తుతస్థితి విషయముగనున్నను దానినివిశ్వాసముతో చూడదగునని యుద్ధసహాయ కార్యదర్శి తలంచుచున్నాడు.

ఇంగ్లండు

అంతర్జాత్రదేశ సాంఘిక ప్రతినిధులు.

లండను, మార్చి 26:—అమెరికాకు వెళ్ళవలసిన ముగ్గురు ప్రతినిధులు గమ్యస్థానమును చేరలేదు వారి నెక్కించుకొనుటకు నావికులు నిరాకరించిరి.

బ్రిటిషు వ్యాఖ్యలు.

లండను, మార్చి 26:—“మార్చి 26 పోస్టు” ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఈ సమయమున వెంటనే పార్లమెంటు నావ్యసంప వలయును. బాటియ సేనాకాల పరిమితిని పొదు గింపవలయును. సైనికపు మునుస్సు నిజమితిని హెచ్చింపవలయును. ఆత్మ యుద్ధమున కంగీకరింపవల వారలు, వివిధ కాఖల కత్యావశ్యకులు. విద్వంసువారు మొదలగువారి నందఱిని గూడ వెంటనే సైన్యమున జేర్చవలయును. కార్మికులపై ఆపచారము వైన గావించురని ఆశమానింపవలదు. ప్రైమ్స్ పత్రిక:—ప్రస్తుత విషయసభను మన జేక మెట్లు తరించుచున్నదియు సంతోషావహము. మన మందులకు సగర్వము నొందవచ్చును. ఇంకను జనుల నేమేమియునుగ వలసియున్నను దొరతనమువారు కాలయాపనము చేయక సెంటు నే యడుగవలయు నని ఒక్క కోరికను కోరుచున్నాము. జర్మనులు బ్రిటిషు పరాసు దళములను విడదరన లేకుండ్డిరి. ప్రస్తుతపు ముఖ్యసమస్య యొకటి గలను. బ్రిటిషు పరాసుదళములు 1916 వ సంవత్సరపు పండ్లని మరల నాక్రమించుకొన గలవా?

డెయిలీన్యూసు:—యుద్ధమెట్లు జరుగు చున్నదియు ప్రధానకార్యాలయము నుండి ఇంక నెక్కుడు వివరములు రావలయును. అసంతృప్తికరములగు వార్త లేమైనయొందిన వాని శత్రువుల ద్వారా వినుటకంటె మనఅధికారుల ద్వారా వినుటయే మంచిదని మనవారు తలంపవచ్చును.

లండను, మార్చి 27:—ఎకోడివ్యారిసు పత్రికఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఆంగ్లపరాసుదళములు క్రొత్తని దినదినము యుద్ధమున ప్రవేశించుచుండుట వలన నాసైన్యములు రెండు సెంటేనియో బలవత్తరములైనవి. తుదినిశ్చయము మాడునాలుగు రోజులలోగా తెలియనేరదు. బ్రిటిషు సార్వభౌమ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. బ్రిటిషుపరాసు సైన్యములు ప్రస్తుత మతిభయంకరముగ శత్రువుల నిలువరించుచున్నవి వారినితరిమి చేయుటకెప్పుడు అనుటావలసినది జూచుచున్నది.

అమెరికా

వాషింగ్టను సమృద్ధము.

లండను, మార్చి 26:—వాషింగ్టనులో నంద అమిత విశ్వాసమును గలిగియున్నటుల బాగుగ తెలుపబడుచున్నది. అబద్ధముల కించమును వెనువీటు జర్మనులు గావించు ప్రకటనల సమృద్ధిదని అమెరికా సైనిక నిమగ్నకులు హెచ్చరించుచున్నారు. మిత్రమండలివారి కపనమృతమును, ఆతురతయు, భయమును గలిగించు నిమిత్తము వా డిట్లు ప్రయత్నించుచున్నాము.

ఆయుధ నిర్మాణశాల ప్రేలుట.

న్యూయార్కు, మార్చి 26:—జెన్సెగరమున ఆయుధ నిర్మాణశాల ప్రేలి రెండు యకరముల భూమిలో గల కట్టడము లన్నియు కూలినవి.

లోకమాన్య తిలకుగారి  
యాగమనము.

[గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు ఎం. ఏ.]

నిన్నటి న్యాయండియా పత్రికమాలమున లోకమాన్య తిలకుగారు 30-వ తేదీ ఉదయము బొంబాయి మెయిలులో నడుచెందులని తెలిసికొనుటకు చెన్నపురిలోను లయంచానంద వ్యాదయు లగుచున్నాడు. ఈదక్షిణరాజధాని ముఖ్యపట్టణ బాసులందలు భారతీయ నాయకులలో నగ్రగణ్యుడగు నీ లోకమాన్యని కన్నులారగాంచుట కాతురపడుచు మెయిలు రాక ప్రతీక్షించుచుండుట సహజము. తమనాయకుని జూచి కన్నులపండువు నేనుగోయ ప్రజలకు గాక రాజకీయసంఘ ప్రతినిధులలో కొందఱకుమాత్రము వేదికపై కరుడేరు నవకాళ మిడుటకు కారణము తెలిసినదిగాదు. ఈవిషయమై ప్రజలు తహతహ పడుచున్నారు. న్యాయండియా పత్రికలో మఱియొక కథాటంకం వెలివారిచే గాని లేక పోలీసువారిచే గాని ప్రేమను లోనికొనబోవు మనుజులసంఖ్య తగ్గింపబడునని యున్నది. ఆ కథంపై శ్రద్ధకంపెనియో మఱియొక తెలియదు. ఈవిషయ మిప్పటికే తెలిసికొని గానము. ప్రజలకుగాని ఈపత్రికకుగాని యావిషయము విదితముగానినో తెజంటు విమోచక సమయమున సాధ్యమైనవిపులు సాధ్య మేలకాగూడదని ప్రతి వానికి నాశ్చర్యము కలుగుచున్నది. ఈవిషయమై న్యాయండియా పత్రికకు సంబంధముల జనించెనో! నిక్కముగ వేదికపైకిరా నిష్కరింపబడినవో ఇదివర కెప్పుడును వ్యక్తముకాని యంతటి యుల్లాసముతో పాసులందలు వైట గుంపులు గుంపులుగ గూడి అడయారవరకును సుతనముచేయుచు పోవుట నిశ్చయము. ఇంతమాత్రము చాలదు. చెన్నపురి వాసులందఱు తమ గృహముల యందు పండువు చేసికొనవలెను. నేటికడకు నిక్కమైన గృహస్థుడు తన మాతృదేశమునకు సలుపవలసిన విధి నిర్వర్తించుటలో ఈ దేశముగాని మరయో దేశముగాని లో!! తిలకుగారిని మించిన యాదర్శ మెవఁగలెను. ఇట్టి గృహస్థుడు స్వాతంత్ర్యమునకు నధికారిమునకు బుట్టెను దేశమునకు దమ స్వాతంత్ర్యాభిలాషాతురత వార్తం గొనిపోవు నాడు చెన్నపురి గృహస్థులందఱు నిట్లు తయారై కింత గౌరవము చేయవలెనని వ్రాసి తీరునది గాదు. లో!! తిలకుగారు వచ్చు కోజూర నివిధముగ పండువు చేసికొనవలసిన నాడు తోచినమాత్రము నూచించుచున్నాను.

(1) ప్రతి పాఠకుడు నాటి యుదయము 9-15 వ సం॥ ట్రైలు ప్రేమనున కరుడెంచి లో!! తిలకు తత్సహచరులతో అడయారు కడకు పోవుట తన విధియని తలంపవలెను.

(2) చెన్నపురియందలి ప్రతిగృహస్థుడు లో!! తిలకు గారిని దర్శింపజాలినను చాలకపోయినను ప్రాచ్యపద్ధతి ననుసరించికను గృహములను కుడిదినను ట్లంకరింపవలెను. పచ్చలాటల తోరణములచేతన, ముగ్గులచేత నలంకృతయై చెన్నపురి నగరలక్ష్మి నిరంతరానందకాశాభివృద్ధివదన యై యలరారగవలెను.

(3) లో!! తిలకుతదనుచరులు నరుగుసమయమున శ్రీరామచంద్రుడు అయోధ్యకు వన వాసానంతర మరుదెంచిన సమయమునందను సుందరతెను. ప్రజానాయకుడగు మహాత్మా నాహ్వనింప నందలు సాధ్యమైనంతవరకు సంతోషపూర్వకముగవారి నక్షరంపవలెను. భజనసమాజములు, కర్పూర హారతులు, దేశభక్తి నుహ్వనింపు పతాకములు పూర్ణకుంభములు, ప్రతిగృహముల నలంకరింపవలెను. పుష్పఫలకర్పములు, వందేమాతరారి జాతీయగీతములు దిక్కుల నింపవలెను.

(4) లోకమాన్య తిలకు గారి జీవితము ఆంగ్ల భాష యందును, దేశభాషలయందును వ్రాసి కరపత్రముల నుచితముగ పంచివెట్టవలెను.

దూరప్రయాణము చేసి అలసియుండు లో!! తిలకునకును వారియనుచరులకును నింత కార్యక్రమము మిట్టమధ్యాహ్నముకాలమున నిక్కముగ కడుకవైపున నుండునని నాట వెలియును. మఱియు కోమలవృద్ధులు లగు స్థానిక నాయకులకు కొందఱు తీకవైపున దుర్గముగ నుండుటయు నిశ్చయమే! కాని ఇట్టి సందర్భముయందు నాడంబగులగు పాశ్చాత్యులకు భారతవర్షప్రేమ డగు లోకమాన్యతిలకు లోకమాన్యదేయని నిరూపింప నవసరమున్నది. పూర్వ మెప్పుడు దేశీయనాయకులకిట్టి స్వాగతము జరుగ లేదనిపించి యీతరుణమున నీమహా త్యాగియు నిరుపమానముగ నెరవేర్పవలెను.

పోర్టు నెంటు జార్జి గెజెటు

ఏప్రిల్ 18 వ తేదీ నాటికి చెన్నపురి ప్రభుత్వము వారికి చెన్నపురిలో నందజాలని యంత్రములన్నియు పోర్టు నెంటుకు సొల్లు నీలగిరి జిల్లాకు పంపబడుము.

హరిసెనెక్ ఐ. సి. ఎస్. గారికి 8-4-18 నుండి 2 మాసములు, విల్లార్లీల్ ఐ. సి. ఎస్. గారికి 15-4-18 నుండి 1 నెలయును సి. కె. శ్రీనివాసరావుగారికి 29-8-18 నుండి 1 నెలయును (ప్రిలిజి నెలవొసగబడెను. విల్లార్లీగారి నెలవు కాలములో సి. జి. ఆప్టిక్ ఐ. సి. ఎస్ గారు నెలంజిల్లా కలెక్టరుగా పనిచేయుదురు.

బండకు సబుజడ్డి కె. కృష్ణమాచారిగారు సి. కె. శ్రీనివాసరావుగారి నెలవుకాలములో గుంటూరు జిల్లా బడ్డిగా పనిచేయుదురు.

చెన్నపురి స్టాల్ కాజు కోర్టు 8 వ జడ్జి వరదరాజుల నాయకుగారికి 18-8-18 నుండి 1 నె 18 ది. (ప్రిలిజి నెల వీయబడినది. వీరి నెలవు కాలములో కోయంబుత్తూరునందు 1 వ గ్రేడు సబు జడ్జిగానున్న కోదండ రామానుజులు నాయకుగారు స్టాల్ కాజు కోర్టు 8 వ జడ్జిగా నియమింపబడిరి. కోదండ రామానుజులు నాయకుగారి ఉద్యోగ కాలమున సి. ఎస్. శివారామయ్య (1 వ గ్రేడు డిప్టీ కలెక్టరు) గారు కోయంబుత్తూరు సబు జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

ఉత్తరాగ్రాటు జిల్లాలో వాండివాన్ నందు సబ్రి జిప్ట్రోగూతున్న రామస్వామి అయ్యురగారికిని, తిరుకత్తి పురమునందు వీరాంబరరావు గారికిని చిత్తూరు జిల్లా తిరుపతి అనంతాచారి, కోటగిరి రంగయ్యపెట్టి, అడక్కి జగన్నాథరావు గార్లకును స్పెషలు మేజిస్ట్రేటు అధికార మియ్యబడినది.

3-వ గ్రేడు డిప్టీ కలెక్టరు కె. రాఘవేంద్రరావు గారికి (తిరుచనాపల్లి) 6 వారములు (ప్రిలిజి నెలవీయబడెను.

గంజాము జిల్లానుండు తహసీలుదారుగా నున్న సబ్బు లిన్ వెంకటనరసుగారిని 7-వ తరగతి డిప్టీ కలెక్టరుగా నేర్పించి బళ్లారి జిల్లా జనరలు డ్యూటీకిని, గోదావరి జిల్లానుండు తహసీలుదారుగా నున్న తలారి గోపాలరావు నాయకుగారికి డిప్టీ కలెక్టరు అధికారహోదాదప జనరలు డ్యూటీకిని, నియమించిరి. మల్లవరపు సవ్యాసరాజుగారిని గంజాము జనరలు డ్యూటీకిని నాయుని కేవలగిరావు నాయకు గారిని గోదావరి జనరలు డ్యూటీకిని నియమించిరి.

మిత్రమర్మదలి ఎల్లెదుర్కొనెను ? శత్రునివేదనము ఆమెట్లైదు, మార్చి 27:— అవస్థానందమును విమర్శించుచు వార్తాపత్రిక ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—దక్షిణమున మిత్రమండలి వారనేక మూలదళముల సంగ్రహించుచున్నాడు. వీని నొక్కచూరగ జర్మనులమీది కంపవలయు నని వారియుద్దేశ్యము. 25 వ తేదీన అమెరికావారు సహాయమున రెండు చుండగా మిత్రమండలివారి సయ్యక్తమైనక నిరహములు లాభియరీ సమీపమున శత్రువులను దాకెను.

మందుగుండు పనివారు.

లండను, మార్చి 27:—మనకు గలిగిన ఈపాటలందును మన ఫిరంగులందును, మందుగుండునందును గలిగిన నష్టమును బావుటకు మందుగుండుపనివారు ప్రత్యేక ప్రయత్నములను చేయుదురు గాక యని విప్లవ చర్చలుగారు చెప్పిరి. ఈపని చేయుటకు మనకు వలయు సన్ని అరకాళములు గలవు. ఈపని నెలవులలో పని మానివేయుట సరదు విశేషముగ గర్హించెను. వస్తువులరాయదేయటలో నెట్టిలోపముండ దని పలు మండలములందలి జనులు నచ్చుకము తెప్పిరిని ఆరకు తెలివెను.

లండను, మార్చి 27:—రుష్యాలో సైన్యమును మరల బాగుగ నెలకొల్పుటకు తగిన సహాయ మొనరింపవలసినదని ఎం. బ్రాట్స్కి గారు రుష్యాయందలి పరాసు సైనికసంఘమున గోరిరి. పరాసువారికి.

“హోములిలి” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—రుష్యా జర్మనీతో యుద్ధము చేయ నంగీకరించిన దొరతనము వారందఱకు సత్యుతియరని ఎం. వైకానుగారు చెప్పిరి. ఆసంఘమునందు 500 మంది ఉద్యోగియులుగలరు.

కిల్చి, మార్చి 28:—నల్లనముద్రపు నాచికా వర్ణమును ధ్వంసము చేయవలసినదని యుక్రేనియను యుద్ధమంత్రి ఉత్తరు వొసగెను.

హోమయాలీకు ప్రతినిధులు:—ఇండియను హోమయాలీకు సభ్యులగు తిలకు, ఇబద్దే, కల్కాయ, బిజెన వంద్ర పాలులు నిన్నటిదినము బొంబాయినుండి మదరాసునకు బయలుదేరిరి. మదరాసునుండి కొలొంబోకును అవటినుండి ఇంగ్లండునకును వారు పోవుదురు. బొంబాయినుండి బయలుదేరు సమయమున వారి కుచితరీతిని మర్యాదలు చేయబడినది. ప్రతినిధులు రాత్రి 7 గంటలపుడు చీనాబాగునుండి పుష్పాలంకృత మైన మోటారుబండిలో బయలుదేరిరి. వెళ్ల వెంట ననేక వేల కొలది జనము వారిని సాగనంపిరి. ఆయా రేగింపు టుల్కన సమయమున మార్గమంతయు వేలకొలది ప్రజలచే నిండికృతము లయ్యెను. విల్లార్లీయా తెర్మినసువద్ద వరియొక పెద్ద మూక వారి నెదుర్కొన సిద్ధముగ నుండెను. కల్కాయ వరకును ప్రత్యేకముగ రెయిలు నడుచుచును. అచటినుండి ప్రతినిధులందఱి మద్రాసు మెయిలుతో గలపబడును. ఆదినము బొంబాయి వర్తకులు ప్రతినిధుల గౌరవార్థము పెద్దసభను చేసి అచనుట తిలకుగారికి రూ 1500 గల బహుమతి నొసగిరి. వీని స్వపరిపాలనోద్యోగమునకు వినియోగింప వలసినదని కోరిరి. వేదవారుకొందరు అజాను కాలకాలచోష్మన చందాలను చేసికొని రూ 100 ల నొసగిరి. అనంతరము స్వత్రేక్షకుగ వైద్యకృత్తి నవలంబించినవారు రూ 5000 నొసగిరి.

వాతావరణ స్థితి

1918 సం॥ మార్చి 28-వ తేదీ బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గ్రేడ్				
	గ్రేడ్ 1	గ్రేడ్ 2	గ్రేడ్ 3	గ్రేడ్ 4	గ్రేడ్ 5
	24 X 24 X 24	24 X 24 X 24	24 X 24 X 24	24 X 24 X 24	24 X 24 X 24
గోపాలపూరు	90.0	68.7	...	40.87	44.84
వాల్తేరు	86.6	71.8	...	41.18	37.23
కాకినాడ	* 93.8	70.9	...	63.72	38.91
బందరు	* 91.6	70.2	...	70.69	40.00
గుంటూరు	100.	72.4	...	49.25	33.31
నెల్లూరు	* 93.6	74.0	...	67.78	34.97
మద్రాసు	92.4	72.8	...	60.87	49.47
హైదరాబాదు	...	...	...	0...	...
అనంతపురము	95.0	74.3	...	32.75	20.42
బళ్లారి	98.1	71.9	...	28.39	19.98
కర్నూలు	93.2	71.6	...	30.94	26.92
కడప	96.2	73.3	...	34.64	31.13
తెంగుళూరు	85.8	65.4	...	36.78	35.47
వెల్లూరు	95.0	70.2	...	49.00	45.32
నీలము	92.8	70.8	...	43.11	40.10
కోయంబుత్తూరు	94.2	73.4	...	34.45	32.83

\* నేటి యుదయమున ఈ పురములందు వాయువు నందు చలనములేదు.

వాయుభారమునందు మార్పు స్వల్పమై అందు న్యూనాధిక్యములు లేకను మరంత సమస్థితికి వచ్చుటకు తోడ్పడుచున్నది. అది నిన్నటి స్థితియందే కలదు. వాయు భారము సర్కారులందు అధికము. బర్బాదును స్వల్పము.

రాజధానియందు వాయుగమన మతి మందముగ నుండి మామూలుకంటె నా గమన మతి హీనముగ కలదు. నేటి ప్రాతఃకాలమునందు చాలభాగములందు వాయువు మండిభూత మై యుండినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. సంచలనము కలిగిన ప్రదేశములందు దాగమన మతి హీనముగ కలదు.

కర్ణాటకమునందు మధ్యమోష్ణస్థితి తక్కువగను. రాజధానియందంతటను మామూలుకు తక్కువగను కలదు. పగటి పూట వేడి 8 డిగ్రీలవరకును తగ్గియుండుటయే నీ లోపమునకు కారణము. నిన్న నేప్రాంతమునందును వేడి 100 డిగ్రీలకు మించియుండలేదు. రాత్రిపూట కూడ వేడిమి మామూలుకు తగ్గియు కలదు. అతగ్గువల దత్తమండలములందును సర్కారులందును అధికము.

వాయువుసందార్భిత దత్తమండలము లందధికము; మల బారునం దత్యధికము. దక్షిణభాగపు కొనయందు ఆకసము మేఘావృత మై యుండి వర్షము పడినది. మధురయందు కిడుక్కులు వర్షించినది.

రాజధాని నుం దంతటను చక్కని యెండ కాయుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను  
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.



# The Great War.

(c)  
(Reuter's Agency)

## Western Front The German Offensive.

### Formidable Allied Defence.

### Fierce Fighting Continuing

#### Vigorous Hostile Attacks.

LONDON, March 27.

Last night's British communique says:—There was local fighting at different points northward of the Somme. Hostile attacks southward of the Somme were pressed vigorously since the morning with fresh divisions against Noyon and Roye. There were new attacks in the afternoon in the neighbourhood of Chaulnes and between Chaulnes and the Somme, also northward. The battle is continuing on the whole front south of the Somme. Our troops in all parts of the battlefield, during the last six days, have shown the utmost courage. The following divisions displayed exceptional gallantry:—8th, 18th, 31st, 41st, 51st, 93rd and 66th.

#### Germans Capture Roye.

The Press Bureau announces that there were no further attacks last night northward of the Somme, only local engagements in which the enemy was repulsed. Our line northward of the Somme now runs through Bray, Albert, Beaumont Hamel, Puisieux, Ayette, Boiry, Henin Wancourt and just westward of Monchy to the Scarpe and thence along the original front. The Germans have been attacking heavily southward of the Somme this morning and have captured Roye. The line here runs through Mericourt, Pozieres, westward of Roye and westward of Roye and westward of Noyon. Fresh German divisions have been identified including two guards and two Brandenburg divisions. The British, French and Americans are fighting shoulder to shoulder and French reinforcements are rapidly coming up. The enemy has been checked westward of Roye and westward of Noyon.

#### 23 Enemy Machines Felled.

Last night's British communique says:—Aeroplanes on Monday were almost exclusively employed in bombing and machine gunning troops and transport behind the battlefield. Twenty two tons of bombs were dropped and one hundred thousand rounds of machinegun ammunition were fired. The pilots report that the ground targets surpassed all description. They were able to drop bombs accurately and fire into the centre of infantry battalions in close formation and columns of cavalry and transport. Air fighting was less intense than on the previous day. We brought down thirteen enemy machines and drove down ten others out of control. Eight of ours are missing, mostly due to fire from the ground while flying low. During the night we continually bombed and machinegunned troops in the forward areas and transport upon the roads at the front.

#### Troops Solidly Holding Positions.

Last night's French communique says:—The troops are solidly holding their positions on the left of the Oise above Noyon. The fighting continues with undiminished violence on Bray-sur-Somme, Chaulnes, Roye, Noyon front.

#### Dogged British Defence.

#### Titanic Struggle Unabated.

#### Infantry and Tanks Cause Great Losses.

Reuter's correspondent at Headquarters, wiring this evening, says:—The titanic struggle continues unabated, although the enemy artillery bombardment shows a tendency to decrease owing to the increasing difficulties of advancing his guns. On the other hand, no stage of the war has seen such close infantry fighting. Yesterday, British infantry in a bayonet charge broke the enemy's ranks and secured 120 prisoners. One battalion of the Twenty-Fourth Division captured a post in a great quarry, commanding one of the main lines of the enemy advance, and fought to the last man, delaying the enemy and piling up corpses in a semicircular barricade, breast high around the quarry. The manner in which guns, tanks, and transport have been withdrawn behind the retiring line constitutes a marvellous feat. After crossing the Somme, we blew up all the bridges except one which was so commanded by our guns that it was more advantageous to leave it. The enemy's casualties in his efforts to cross the Somme have been prodigious. Again and again massed parties on rafts and pontoons have been annihilated by guns. Ultimately a passage was effected by the famous Brandenburg Iron Corps near Licourt under a hailstorm of fire and only after innumerable failures.

At a certain place a large force of the enemy had thrust a way through and gained what promised to develop into a distinct tactical advantage. But during the enemy pause to reorganise, ten tanks advanced and caused havoc among the German ranks, and finally drove them back.

#### Remarkable Scenes.

Scenes on the roads leading to the rear have been most remarkable during the past three days, with parties of civilians and villagers shepherded by soldiers, mixed with labour groups of impassive orientals in all varieties of headgear, African natives grinning as though the thing was a huge joke, here a clay-caked armoured car speeding back for ammunition, there a motor lorry attacked with maps and records with a red-hatted officer perched on the top, fulfilling the traditional crash through tactics.

#### Unique Opportunities for Slaughter.

The German infantry is pushing forward unsupported by artillery, the High Command trusting to overwhelming weight to break down all resistance. This affords unique opportunities for our field guns to spray the hurrah swarms. Yesterday at High Wood and Delville Wood machine-guns simply carpeted the earth with mortar before retiring. Before long, the battlefield

must be asking the price at which the offensive is being waged. The weather is becoming unsettled and glass is falling. The latest news is that fighting of the fiercest description is continuing.

### Significance of German Advance.

#### No Cause for Anxiety.

Reuter's correspondent at the French headquarters says:—To-day's news should be read with entire calm and unshaken confidence. That our front would be compelled to recoil under F. M. von Hindenburg's hammer blows was inevitable and fully foreseen by the Allied staffs, whose counter-measures were prepared in advance and will take effect at the right moment. These first days of the battle will probably mark the highwater level of German advance. The enemy still enjoys the advantage of the offensive, being able to select the point at which the blow is to be aimed, while we are obliged to disperse our means of defence to cover all points where the blow might fall. That advantage, as the history of the war has taught us, is one that quickly passes. Every hour brings us nearer the moment when the Allied armies' reserve will be ready to intervene, and before that moment comes, F. M. von Hindenburg must have achieved a decision or be prepared to see it go against him. Hitherto, with twice the human material and means employed by the French and British armies in their offensive last year, the enemy has gained proportionately no more than the Allies did in a series of brilliant attacks beginning with Vimy Ridge and ending at Malmaison Fort. All such operations result in a gain of ground exactly proportionate to the accumulation of men and material behind the attacking front. As the Germans have been able to accumulate a greater force behind the front than the Allies have ever been able to achieve, their advance has been proportionately swifter and greater than ours, but it will not less certainly be brought to a stop as soon as the initial momentum is absorbed by the exhaustion of the battle. The Germans are advancing through some territory, in which, through their own criminal folly, they will not find a whole roof except in the towns of Guiscard and Ham, nor an inhabitant nor an ounce of food. The German advance seems to lie in two general directions, one due west across the battlefield of the Somme, and the other south-west upon Noyon, behind which lies the Compiègne Road to Paris. But the way to the capital is blocked by a powerful French army under a General of proved capacity. May be the enemy rush in this direction has already slackened, Chauny, on the bank of the Oise, which the Germans hold now in the front line, is merely a heap of ruins. A regrettable consequence of the German advance is that the relief work in the devastated districts has been brought to a stop. Numerous British and American charitable agencies have been obliged to withdraw. This work was largely in the hands of compassionate American ladies, who now see the fruits of their labours once more destroyed by the invader.

### Consummate Feats of Skill.

#### Arrival of French Reinforcements.

Reuter's correspondent at Headquarters telegraphing on the evening of the 26th says:—Never has the traditional quality of the British steadfastness been more wonderfully illustrated than now. Time again troops have been overwhelmed and overrun by swarming legions and as often have managed to emerge and regain the line. What would be regarded as consummate feats of skill in field manoeuvres are constantly being performed in this grim struggle. One of the most dramatic incidents was, when our weary troops fighting at hopeless odds were striving to prevent the Germans from securing a certain Somme crossing. French reinforcements arrived and without hesitation poured in amongst the British, infusing fresh vigour and saving the situation. Men are now returning from the battle line many of them dog-tired and not remembering where they have come from, nor the day of week, but in this respect the situation is improving as reserves are moving into position.

### German Concentration of Artillery.

Prisoners attribute the German success to wonderful concentrations of artillery, the full advantage of which they are now losing. In many places the enemy is reluctant to occupy evacuated positions. Whether they are afraid of booby traps, or being shelled to rags can only be conjectured. Now that we are operating in the open our great superiority in mechanical transport is giving us advantage in mobility over the enemy. Back areas are teeming with motor buses packed with soldiers speeding to threatened posts. So far the enemy's intentions, beyond securing a general break through, are not revealed.

### Enemy Advance Arrested.

Reuter's correspondent at the French headquarters wiring on the 26th says:—News to-night is distinctly heartening. The advance of the enemy's southern wing seems to be arrested and general slackening of the German effort is noticeable in this sector due probable to delay in bringing up artillery.

### Allies Assembling Forces

Though renewal of the onslaught is anticipated, the respite is a clear gain to the Allies who are assembling forces, while the enemy has his whole forces on the ground and cannot afford to lose an hour. So long as our front holds, every mile the German gain means corresponding lengthening of their flanks which will be exposed constantly to an imminent threat of attack by the Allied reserve armies. The French divisions have already intervened in the Oise valley with excellent effect.

### British Guns Part in Retirement.

Mr. Phillip Gibbs says:—British heavy and field guns have been handled with marvellous discipline in the rearward actions in positions which had become untenable, the gunners firing for hours at masses of Germans moving in close vicinity, causing deadly losses. But the masses did not cease to advance, and they bore down on the defenders by a ceaseless tide. Some guns were abandoned, but many were withdrawn across the Somme, the gunners taking up new positions and re-entrenching the action like exhibition batteries. Wiring yesterday Mr. Gibbs said that the enemy's progress had been stopped, and it seemed certain that our artillerists were able to control the situation within limits of safety. We are holding good lines, and the blackest shadows are beginning to lift.

### Vigour of German Advance.

Mr. Percival Phillips says:—The most remarkable feature of the advance of the Germans has been the rapid movements of heavy guns. This phase of open warfare had been carefully rehearsed for months. British airmen saw howitzers lumbering along roads in endless columns and motor lorries bringing up shells to new positions. The guns come into action anywhere in the open. Field batteries have been repeatedly galloping boldly across rising ground less than a mile from the British. Behind the advancing armies comes another army of workmen repairing destroyed railways and bridges and erecting new hospitals and aerodromes. The offensive in the air is prosecuted with equal vigour. Large formations of Gothas have nightly tried to cut our communications, dropping unusually heavy explosives, but the damage done is insignificant.

### British Public Opinion

#### Bracing up in Determination.

As evidence develops that the Germans are not likely to gain a decision in the face of magnificent British resistance, public opinion, which though anxious has never been unduly depressed, is now bracing itself in determination to acquiesce in whatever measures are necessary to meet the admittedly critical situation. All contention has been silenced. There was a flicker of labour restlessness at Manchester recently, when the unofficial representatives of the engineers threatened to strike against the man-power proposals, but this was promptly extinguished by an outburst of popular indignation in which even pacifists joined and the meetings of the district branches of the Amalgamated Engineers yesterday repudiated the Manchester decisions in which the executive had no part.

#### Unshaken Confidence.

Everywhere unshaken confidence is expressed that the undaunted front presented by the British troops will baffles the enemy who, with troops four or five times more numerous, has only scored a moderate success and endured colossal losses and is already showing signs of flagging. The net result of the German movement hitherto is to make three bulges in the British line, namely, south of Arras, at Bapaume, and towards Nesle. But he has failed north where the steadiness of the British line has checked the enemy's double thrust.

#### Political Object of Offensive.

That the enemy's offensive has a political object is corroborated by an article by a prominent Londoner, Ernest Pyke, who was released from Ruhleben after three and a half years and frequently visited Berlin as a camp kitchen inspector. Pyke says:—The present desperate move is undoubtedly dictated by fear of the mob, as the German people are suffering unspeakable privations and are aching for peace and food. This estimate is confirmed by reiterated assurances in enemy communiques recently that peace is near at hand. On the contrary, the British opinion is confident in the Allied reserve power and is rallying to a determination to endure, if necessary, a most protracted conflict.

#### Confidence in Washington.

Best-informed opinion in Washington is absolutely confident. American military critics warn the public against unreservedly swallowing German communiques which are obviously chiefly inspired by the deliberate intention of creating gloom, anxiety, and fear among the Allies.

#### Situation Much Improved.

PARIS.—Well informed quarters regard the situation as very much improved.

#### German Tanks.

AMSTERDAM.—A Berlin semi-official telegram claims that German tanks, with captured British tanks, played a leading part in the advance southeast of St. Quentin.

#### Austrian Authorities Reserve.

AMSTERDAM.—The Austrian military authorities are very reserved as regards the German offensive and say they must see the effect of the Allied counter-effort. A German correspondent claims that six British tanks have been captured.

#### Enemy's Heavy Casualties.

LONDON, March 26th:—A correspondent on the British front telegraphs:—We hold that the enemy has paid dearly for the re-occupation of the land stripped of stores and habitations. His troops were flung into the battle with two days' rations. They are hungry and thirsty and have reached the limit of their endurance. Fresh divisions must be thrown forward to keep up the pressure.

Another correspondent referring to one sector of the battle says:—If we lost all the men engaged on this part of the front our losses would not equal the enemy's casualties:—("C. and M. Gazette" special cable.)

### Press Comments.

#### British Man-Power.

The "Morning Post" demands an immediate convocation of Parliament for the purpose of sanctioning an extension of national service, raising the military age, and abolishing all exceptions including conscientious objectors, departmental indispensables and the Irish. The "Morning Post" is confident that no trouble is to be apprehended from Labour.

#### The Immediate Problem.

The "Times" notes with pride and satisfaction the fortitude with which the country is facing the grave situation and says:—One desire is that Government shall not lose time in making whatever fresh demands may be required of the civilian population. The "Times" points out that the Germans have not succeeded in the supreme object of driving a wedge between the British and the French armies and the prospect of such success is more remote. The paper says the immediate problem is whether the British and French Forces will be able to reoccupy approximately the 1916 line.

#### Detailed Statement of Progress Demanded.

The "Daily News" demands a more detailed statement of the progress of the battle from headquarters and says, if there is unfavourable news, the public would prefer to learn it from our own official statement than from the Germans.

#### French Opinion on Battle.

PARIS.—The Under-Secretary for War stated that the situation although serious, could be regarded with confidence.



## Press Comments.

The "Echo-de-Paris" states that the union of the British and French armies is daily being strengthened by the entry of the reserves of both armies into the battle-line. The final result will not be known for three or four days.

The "Petit Parisien" says the British and French are at present fiercely resisting, awaiting the most favourable comment to hit back.

## German Report of Allies Attack.

AMSTERDAM.—Commenting on the offensive, the "Vorwaerts," says:—South of the break-through the Allies are collecting strong reserves which are intended for flank onslaught upon the Germans. The paper alleges that the Allies' combined army attacked near La Fere on the 25th with the Americans co-operating.

## German Reserves at the Front.

Mr. Hamilton Fyffe says:—The Germans had eighty-five divisions in reserve at the opening of the battle, and thirty-three of these are known to have been in the battle on the first day and approximately ten each on both succeeding days. Since then new troops have been in evidence daily. This exhaustion of reserve is a hopeful feature of the situation, we have been fighting the whole available strength of the German army.

## Speeding Up Preparations.

WASHINGTON.—The German offensive is absorbing all attention. Debates in the Senate have been devoted exclusively to speeding up of war preparations. Mr. Lodge urged compulsory training of youths between 18 and 21. He said that brilliant stand of the British was beyond eulogy.

## Hopeful Situation.

"Times" says:—The situation last night was undoubtedly more hopeful than since the battle began; but it is still exceedingly grave for though the enemy's rush in northern section is apparently held it is clear by race against time in south and every thing depends on next few hours. We regard to-day and to-morrow as most critical. Whereas General Below who burst through on 22nd has made absolutely no impression. Between the Scarpe and the Oiseul streams of enemy south of the Scarpe have crossed allied line of 1916 from near Bray to near Roy, but southeast of Roy they are still well within 1916 line. This is point which gives most anxiety but also most ground for hope.

## Enemy Advance Near Bray.

## Enemy Thrown Back at a Point.

British afternoon communique says:—As a result of the attacks yesterday afternoon and evening astride the Somme, we were forced back on both banks a short distance in the neighbourhood of Bray. We repulsed after severe fighting heavy night attack south of the Somme. The enemy entered our positions at one point in the neighbourhood of the river but was immediately thrown back by our counter attack. There was a further local fighting northward and northeastward of Albert. But the situation here is unchanged.

## General Haig's Order to the Army.

The Press-Bureau says, General Haig issued a special order to the Army on 23rd saying we are again at a crisis of war. The enemy has collected every available division aiming at the destruction of the British army. We have inflicted very heavy loss during the last two days and the French are sending troops as quickly as possible to our support. I feel that, everyone in this army, fully realising how much depends on exertions and steadfastness of each one of us, will do his utmost to prevent the enemy attaining his object.

## French Troops' Steadfast Resistance.

## Formidable British Reserves Coming in.

French afternoon communique says:—The enemy is everywhere held. The French under secretary for war states that the Germans are now meeting powerful fresh French army protected by almost incredible artillery fire. Hitherto the enemy's advance has been delayed by only a few independent divisions but formidable British reserves of manoeuvre are now arriving in the battlefield so the enemy's territorial gains can only be regarded as temporary.

## Two German Divisions Totally Annihilated.

PARIS:—A French war correspondent states that two fresh German divisions proceeding to the front were almost totally annihilated on 25th before they had fired a shot by machinegun fire and bombs from a hundred French aeroplanes.

## Progress of War.

## Lecture by General May.

LUCKNOW, March 27.

Major-General May, lecturing at the Y. M. C. A., on the progress of war yesterday after explaining the real issue involved in the struggle pointed out that Sir Douglas Haig's object was to gain time, and he was fighting what was known as delaying action. "We do not want", the lecturer said, "to attempt anything decisive till the Americans come in. Therefore Sir Douglas Haig has chosen not to risk everything on the defence of any particular place, but to make the enemy pay very dearly for taking it and to fall back to the positions prepared beforehand, when proper price has been exacted. I think you will find that this is the policy Sir Douglas Haig has been pursuing up to the present absolutely correctly, absolutely as you would expect a great General to do it and exactly as far as I know according to his calculations. General May then referred to the London stock exchange as the great thermometer of public opinion and said that all indications showed the firmness and strength of the national confidence in the successful termination of the war.

## Great Britain

## Appeal to Munition Workers.

LONDON, March 27.

Mr. Winston Churchill has appealed to munition workers to make special efforts to replace our serious losses in guns, machine guns, and ammunition. Our resources are sufficient to do this. He deprecated making holiday at Easter and acknowledges the assurances already given by the men in many districts that there will be no loss of output.

## Inter-allied Labour Socialist Delegates.

## Fresh Difficulties.

LONDON, March 27.

Three Inter-allied Labour Socialist Delegates to America due to sail by American lines had not arrived at the port of embarkation yesterday. The Crew refused to sail if delegates were on board.

## Russia

## Appeal to the French

## To Reorganise.

LONDON, March 27.

M. Trotzky has appealed to the French Military Mission in Russia to help to reorganise the army.

## French Condition.

LONDON, March 27.

The "Home Libre" states that M. Pichon has signified the Government's willingness in the matter, on condition that it fight Germany. The Mission comprises five hundred officers.

## Evacuation of Odessa.

LONDON, March 27.

A wireless German message to Russia refuses to evacuate Odessa, because it is considered within Ukraine.

## Black Sea Fleet.

LONDON, March 27.

KIEFF.—The Ukrainian Minister of War has ordered the demobilisation of the Black Sea Fleet.

## Balkans

## Enemy Attack Improbable.

LONDON, March 27.

SALONIKA: The Greek Generalissimo Danglis said in an interview, that the possibility of an enemy attack in Macedonia could not be regarded seriously, when the enemy was concentrating as many troops as possible on the Western front. In any case the Allies' entrenchments would be able to resist any attack.

## Palestine

## OPERATIONS IN PALESTINE.

## British Progress.

LONDON, March 27.

A Palestine communique says: We threw fresh bridges across the Jordan on the night of the 23rd. We progressed by the night of the 24th, nine miles through difficult mountainous country in the direction of Esalt. Our advanced mounted troops secured the bridge at E. Howej which is three miles southward of the town. The Turks and Germans are opposing our advance. We have taken prisoners of both nationalities.

A London Infantry battalion in a brilliant attack captured an entire battery. Our aeroplanes, including the Australian units, effectively bombed and obtained direct hits on troops, transport, camps and trains on the Hedjaz railway.

## United States

## Explosions in Munition Warehouse.

LONDON, March 27.

NEW YORK.—The City has been shaken by explosions which demolished munitions warehouse at Jersey city wrecking two acres of buildings.

## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

## Burma

## Buddhist Divorce Law.

## Division of Property.

RANGOON, March 27.

A full bench of the Chief Court, Lower Burma, consisting of Sir Daniel Twomey, Justices Rigg, Ormand and Maungkin to-day delivered separate but concurring judgments on the Buddhist Divorce law. The matter arose out of a reference to the Full Bench by Mr. Justice Rigg "is the chief wife of a Burman Buddhist entitled to divorce her husband if he takes another wife without her consent". The point arose in a divorce suit of one Ma Seim against her husband Maung Hoth. In the course of judgment Mr. Justice Rigg went at length into the ancient Burman Buddhist ecclesiastical law authorities, the Dhamma Thats and Privy Council decisions. He said that there could be no doubt that in Lower Burma polygamy was tolerated but regarded with disfavour. He answered the reference by stating that if a Burman Buddhist took a second wife without his first wife's consent she had the right to divorce him. He added that if she decided to claim the right of divorce the division of property should in the absence of any contract to the contrary be made as if the divorce were one of mutual consent.

## Bombay

BOMBAY, March 27.

A record of much useful work by the David Sassoon Industrial and Refractory in Bombay was disclosed in the latest annual report of the institution presented at the annual prize gathering yesterday. There are 188 boys in the institution. The report shows that it is now 70 years since the school was founded by the generosity of the Sassoon family, but during the last six or seven years it had been brought to a pitch of efficiency

and usefulness by the energetic and well-directed efforts of Col. Lloyd Jones, I. M. S., who unceasingly worked for it with the result that there had been a marked improvement in the moral and physical qualities of the boys. Col. Lloyd Jones retires shortly from the service and his retirement will be a great loss to the institution. Col. Lloyd Jones estimable services to the institution will be commemorated by the committee.

The Chairman of the institution Col. Lloyd Jones stated that the aftercare association and auxiliary home for the homeless and friendless boys discharged from this institution were accomplished facts, and are located near mills where most of the boys work. Mr. Caded who presided at the prize gathering paid a warm tribute to the disinterested work which Col. Lloyd Jones had done for the institution. He said that the Colonel who would be soon retiring was leaving behind him a memorial in India in the shape of the aftercare association.

## Portuguese Governor General's Tour.

BOMBAY, March 27.

With a view to make himself acquainted with the country and the condition of the people in districts His Excellency the new Governor General of Portuguese India, accompanied by his suite has just made a tour through his territory. This is a departure from the usual official routine for in Goa neither the head of the administration nor the officials ordinarily do any touring which forms a feature of British administration in India. There is, moreover, no exodus of the Government from the plains to the hills. His Excellency's tour has been much appreciated as indicating his desire to know the country and the people more intimately, especially as it was done without the usual pomp. His Excellency visited the districts of Silvette, Canacona, Sanquém, Quipem, Siquelim Pernam and Pardez and was everywhere received with enthusiastic demonstration of welcome. His Excellency at such places discussed with various officials matters respecting proposed improvements especially in sanitation. In every district which he visited he caused two Hindus, two Mahomedans and two Christians to be sent for at his residence and each of them was questioned by his aide-de-camp if the present district administrator had done any wrong to anyone, if they were registered as voters, what rate of interest was charged by money lenders in Goa, if the present Governor-General had done any wrong act, what person amongst the military and what amongst the civil officials had their confidence, if during the plague epidemic in Silvette the administration or Health Officer used any violence to those attacked by it or did anything contrary to their religion, who was their enemy and if they wished to be British subjects or to continue as Portuguese subjects. The answer to these interrogatories are not made known.

To-day's (27th) "Calcutta Gazette" contains the name of all the fifty Commissioners of the Calcutta Corporation, 25 elected and 25 nominated. Of these 50 there are 17 Europeans, 3 elected and 14 nominated and the remaining Commissioners are thus divided:—Bengalis 24, Mahomedans 5, Jews 2, Parsis 1 and Marwari 1.

## Home Rule League Deputation.

## Hearty Send Off to Tilak and Paul.

## Party Started for Madras.

BOMBAY, March 27.

A magnificent send off was given last night to the Indian Home Rule League deputation consisting of Messrs. Tilak, Khaparde, Karandiker, Kelkar and Bepin Chandra-pal who left Bombay for Madras en route to Colombo from which port they will sail for England by Cape route. The delegates started at 7 o'clock from Chinabang in decorated motor cars preceded and followed by a long procession. All along the long route, roads were picked with crowds of people who showered flowers and cheered the members of the deputation as they passed. Another big crowd was waiting at the Victoria Terminus who kept on cheering until the departure of the special train which took the deputation as far as Kalyan at which station their carriages were to be attached to the Madras Mail. During the day a reception was held in honour of the deputation by the Bombay cloth merchants at which they presented to Mr. Tilak a purse of Rs. 15,000 jointly subscribed by petty cloth merchants in a day as their humble contribution to self-government propaganda. The same afternoon the mill hands of Bombay presented to Mr. Tilak for the cause of Home Rule propaganda a purse of Rs. 1000 collected by subscription of one anna from each man. This was followed by another tribute from the independent medical profession of Bombay through their spokesman Surgeon Bhajekar amounting to Rs. 5000.

## Latest Telegrams

(REUTER).

LONDON, March 27.

Admiralty states that arrivals during week numbered 2471 and sailings 2488. Sixteen steamers over, and twelve under sixteen hundred tons work sunk. Former include one sunk during the week ending 16th, and latter four small sailing ships sunk in December and January. Nineteen vessels were unsuccessfully attacked. One fishing boat was sunk.

Press Bureau states that King has sent following message to Haig: Express to General Salmond and all ranks of air services of Empire in France, my gratification at their splendid achievements in this great battle. I am proud to be their Colonel-in-Chief.

French afternoon communique says:—Last evening and last night, the enemy, who was everywhere held was obliged, weakened by his heavy losses, to slow down his effort. Gallantry of our troops who are defending ground foot by foot is beyond praise. We hold line through Lechelles-St. Aurin Beauregaines, north of Luchaigny southern approaches to Noyon to left bank of Oise. We repulsed during night, strong Franco-Belgian attempts to reach our positions northward of Noyon.



### సార్వజనిక స్వాతంత్ర్యము.

యుక్తవయస్కుల కెల్లరకు నియోజక స్వాతంత్ర్యము లభించుదనుక "ప్రజాస్వామ్యము" చేపూరకాలదు. దేశమందున్న స్త్రీపురుషులెల్లరును వోట్లనిచ్చు అధికారమును గలిగియుండవలెను. స్త్రీపురుషులెల్లరును తమ దేశపాలనమునందు తమకు ప్రత్యక్షమగు సంబంధమున్నదని గ్రహించవలెను.

ప్రజాస్వామ్యము నందినజాతుల చారిత్రమును చూచినయెడల నియోజక స్వాతంత్ర్యము అగ్రకులజులనుండియు, ధనవంతుల నుండియు కష్టములకోర్చి పనిచేయువారల హక్కులమైనదని తెల్లము కాగలుగు. ఇతర విధముల ప్రజాస్వామ్యము గడించినదేశములలోహాడ స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యమును, నియోజకాధికారమును లేవు. భారతదేశమందు ప్రజాస్వామ్య మేవిధమున వృద్ధిగాంచునో చూడవలసియున్నది. కాని భారతదేశమున ఉన్నతరాజకీయబాధ్యతల ధరింపగల ధీశక్తి సంపన్నములగు నియోజకవర్గములు లేవనియు, కావున భారతీయులకిట్టి బాధ్యతలను బ్రీతిపూ ప్రభుత్వమునా రాసంగరాదనియు మనప్రతికూలురు నుడువుచున్నారు. కర్మినుపక్షమువారు గావించినవాద మెంతవరకు మన రాజకీయపురోగ్యుద్ధి కాటంకవాయకముగ నుండునో మనకు తెలియకున్నది. కాని యిది మిగుల ప్రబలమగు వాద మని అధికారులు తప్పుకం అంగీకరించెదరు.

పరిపాలనము గావించుటకు తగినంత మంది దేశమున నున్నప్పుడు, వోట్లర్ల సమస్యను గూర్చి మన మెట్టి భయమును జెంద నవసరము లేదు. ప్రజాపాలనమున అధికారసంపన్నములగు ప్రజాసంఘములే మనకు వాంఛనీయులు. భారతదేశమున ప్రస్తుతకాలమున కూడ, ప్రజా సామాన్యమజ్జాసాంధికారనిమగ్నమై యున్నను, విలేజి సంఘములలోను, పరిపాలనా విషయముల యందును తృప్తికరముగ కృషి సలుపగల ధీశక్తి సంపన్నులు కలరు. తెలివి తేటలకు విద్యయే ముఖ్యబిక్షణము కాదు. కాని యిందుమాలమున విద్యను నిరసించరాదు. కాలక్రమమున విద్యాసంపన్నత అత్యవసర మగుచున్నది. కాని నియోజక స్వాతంత్ర్యమును పెంపొందించుటకు దేశమున విద్య వివిధగ వ్యాప్త మగుదనుక వేచియుండ నవసరములేదు. ఏజాతియు ఇట్లు వేచియుండలేదు. పార్లమెంటులో నుప పాదిం పబడు భారత దేశస్వపరిపాలనా కాసనము మనకు తక్షణమే సార్వజనిక స్వాతంత్ర్యము నొసంగుటవలన హిందూదేశమున కెట్టి అపాయమైనను వాటిల్లజాలదు. భిక్షకులు శక్తిహీనులు మున్నగువారలకు దక్క, యుక్తవయస్కులగు, స్త్రీపురుషుల కెల్లరకును, విద్యావిచక్షణ లేక నియోజక స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలయును. ఈ వోట్ల విధానము వలన ప్రజలలో విజ్ఞానాభివృద్ధి చేపూరకలదు. ఒక పల్లెటూరి విషయమై యోచింతము. యుక్తవయస్కులగు వారెల్లరును వోట్ల నిచ్చు అధికారమును గల వారె న్ను కొనిన విలేజి సంఘములు మరి యేవిధమున నైన నెన్నుకొన బడిన వాని కలె ప్రజాప్రాతినిధ్యస్వభావమును గలిగియుండజాలవు. విలేజి సంఘములలోను పరిపాలనా సంఘములలోను అన్ని పక్షముల వారును సభ్యులుగ నుండుటవసరమే! కాని ఇంద నేకులు సార్వజనిక నియోజక స్వాతంత్ర్య సూత్రానసరణముగ నెన్నుకొనబడవలెను. సభాసభ్యుల యోగ్యతా నిర్ణయము వారు నిర్వహించవలసిన కార్యములపై నాధారపడియుండును. ఈ విధమున యుక్తవయస్కులకు నియోజక స్వాతంత్ర్యమువలని లాభములను, ప్రజాసంఘముల లాభమును కూడ మనకు చేపూరకలవు.

నిరంకుశాధికారులనుండి అధికారము భారతీయుల హక్కులము కావలెననియు, నీ యధికారమున ప్రజలెల్లరును పాల్గొన వలయు ననియు స్వపరిపాలనోద్యమ ముద్ఘోషించుచున్నది. యుక్తవయస్కులకు నియోజక స్వాతంత్ర్య మొసంగుట వలన యీ యధికారము ప్రజలలో న్యాయానుగుణముగ విభజింపబడు నని మా అభిప్రాయము. ఈవిషయమున కొంచె మధికారమొసంగిన కార్యము లేదు. అందువలన హానికూడ చేపూరును. మనము ప్రజాసామాన్యమునకు స్వపరిపాలనము, ప్రజా స్వామ్యము అను విషయములను గూర్చి యుపసాహసము లొసంగు చుండగా, వారు "స్వపరిపాలనము లభించిన పిమ్మట అంగు మా కెట్టి అధికారముండున"ని సహజముగ మనలను ప్రశ్నింపుచున్నారు. "మీ కెల్లరకును మీ విలేజి సంఘములలోను, తాలూకా సంఘములలోను, జిల్లాసంఘములలోను రాష్ట్రీయ సంఘములలోను, జాతీయ సంఘములలోను మీ ప్రతినిధులబంపుటకు అధికారముండున"ని మనకు ప్రత్యుత్తర మొసంగకతప్పదు.

ఈ విధముగ నియోజకవిధానము జరుగునెడల చాల మంది తమధనమును, అధికారమునుబట్టి ప్రజాసామాన్యమును బెదిరించి, సభ్యత్వమును గడింపవచ్చునని మేము గ్రహించకపోలేదు. ధనాధికారములు యాపుమాము దను క నిట్టి పరిస్థితులు మార్పు నొందజాలవు. మానవునకు ప్రభుత్వ మత్యవసరమగుటచే, ప్రజాస్వామ్యము ప్రబలముగ నున్న యీకాలమున సార్వజనిక నియోజక స్వాతంత్ర్యము అవశ్యక మని తోచకపోదు. ఈవిధానమున లోపము లున్నయెడల, దీనిని ఖండించుట అన్యాయము. ఏలయున ఇంతకంటె నుత్తమమైన విధానము వేరొండు గానవచ్చుటలేదు. లెని నిష్ఠలు మున్నగు వారి పిన్న ప్రజాస్వామ్యములలో మాత్ర మిలాలోపములు చాల తక్కువగ గాన నగుచున్నవి.

ఈ విధానమువలన ప్రతివ్యక్తియు తనకు లాభము గావించని ప్రభుత్వమునకు తన సాహాయ్యము నొసంగడు. తన పక్షము వారికి మార్పుల గావించుట కధికారము కలదనియు, నిట్టిమార్పులు తన పక్షమువారి షేమును కత్యవసర మనియు గ్రహించి, ఆతడు సాంఘికవాదుల పక్షము వహించి కృషి సలుపుచుండును. ఇందు మూలమున మనకు సాంఘికవాదుల ఆశయప్రాయమగు సంఘపరిస్థితులు క్రమక్రమముగ లభ్యము కాగలవు.

"సాంఘిక" పాలనము "మాక ముమ్మడి" పరిపాలన మని కొందరు పోషణను గావించవచ్చును. కాని స్వల్ప సంఖ్యాకులగు ధనికుల "మాకముమ్మడి" కంటె, అధిక సంఖ్యాకులగు బీదల "మాకముమ్మడి" యే యెక్కుడు వాంఛనీయును. బీదల సంఖ్యయే అత్యధికముగ నున్నతరీ, వీరు అల్పసంఖ్యాకులగు ధనికుల పాలనముననుండి, వారి యిష్టానుసారముగ వర్తింపవలెనని యెట్టి ప్రజా స్వామ్యవాదియు నుడువజాలడు. మేమిదివరకు వక్కాణించినరీతి, సామర్థ్య సంపన్నులే యెక్కుడును పాలనము గావించుచుండురు. సాంఘిక వాదుల ఆశయప్రాయసంఘమున కూడ అధికార మిట్టి వారల చేతులలోనే యుండును. కాని, అట్టి సంఘములో అధిక సంఖ్యాకులు తమ్ముడు తామే పాలించుకొనుచున్నామను సంతోషము నందుచుండురు.

ఈ నియోజకవిధానము వలన, అధిక సంఖ్యాకులలో "అధ్యాత్మిక ఆసంతృప్తి" యుద్భవించుటయు, అది సాంఘికాభిప్రాయముల పెంపొందించుటకు కారణభూత మగుటయు, అందుమూలమున సంపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యము స్థాపితమై ఆశయప్రాయుగు సాంఘిక ప్రజాస్వామ్యప్రతిపాదనములు నెలకొల్పబడుటయు ను సాధ్యమగును. కావున యుక్తవయస్కుల కెల్లరకు నియోజక స్వాతంత్ర్య మత్యవసరము. కొందరు ప్రజాస్వామ్యమును మనఃపూర్వకముగనే కంటిగించెదరు కాని ప్రజాస్వామ్యము ఆగిపోయినది. ఇది "సాంఘిక" సంఘముగ వృద్ధి గాంచవలెను. సాంఘికోద్యమ మున్నకు మాత్రముగ రానై యున్నది. మనలో పండితభిక్షాములు లగు బాబుధగ వాడొదాను ఈవిషయమును గ్రహించెను. మనము రాంకు షేబిలు పద్ధతి కొక సంఘమును స్థాపింపవలయు ననియు, ఆసంఘమువారు సంఘముయొక్క ఆర్థిని సాధ్యమైవంతవరకు వృద్ధి నొందించి, కృత్యలక్షనము సాధ్యమైవంతవరకు ఆతంబరవిరహితము గావించవలెననియు ధగవాడదాను గారు సలహా నిచ్చుచున్నారు. ప్రజా స్వామ్యతరుగమును తొలగించుటకు వృథా ప్రయత్నములు గావించక, ప్రతి దేశమునకు రాంకు షేబిలుపద్ధతిని సేవాసంఘముల స్వేచ్ఛరచి, అధికార మదమును క్రమక్రమముగ తగ్గించి, ప్రజాశీలమును పెంపొందించుటెంతయు నుత్తమ మార్గము. యుక్త వయస్కులకు నియోజక స్వాతంత్ర్య మొసంగి, గాంధీగారి యాజమాన్యమున రాంకు షేబిలు సేవాసంఘమును స్థాపించి ప్రజల నైతిక, మానసికోన్నతికై కృషి సలుపుటెంతయు ఉచితము. మన మాతృదేశమున కీవిధముగ సేవకను నెల్లరును ప్రార్థితులు. "మర్యాద"పత్రిక.

### (1134) కావలెను.

క్లాకు వైండరులు, ఇన్నుపెక్తు కావలెను. వారి మకాము నుద్రాసు, అరక్కోణం, జోలా ర్చేట, బెజవాడ, బెల్గాం, హుబ్లి, గడగ్, గుంటకల్, బెంగళూరులలో నుండవలెను. వీరు నుద్రాసు సదరన్ ముగ్గరాష్ట్ర రైల్వేవారికి ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేది లోపుగా దరఖాస్తుచేసుకోవలెను.

మానేజరు,  
కాదర్ యూసఫ్, మదరాసు.

చెన్నైపుర్యము ర్వేద కళాశాలా విద్యార్థిసంఘము వారు తమకళాశాలయందు బహుశానప్రవాస మహోత్సవము జరిగిన మరుసటిదినమున దనుకళాశాలలో నూతనముగా బట్టముల నందికొనిన విద్యార్థులకు స్వాగతము సంగుటమను వార్షికోత్సవము గావించుటమన బ్రతుక్కింపబడినదని ఆయుర్యేద కళాశాలా విద్యార్థి కై ప ముబ్రహ్మణ్యకర్మగారు తెలియజేయుచున్నారు. ఇందుమూలమున విద్యార్థులకు నన్యోగ్యమయితి పెంపొందుటయుగాక దేశసేవాను రక్తియు కలవటం కవకాశము గలుగ గలదు. విద్యార్థులసత్సంకల్పములకు ప్రోదియొకర్చి వారిమానసముల వికసింపజేయుట విద్యార్థికుల కర్తవ్యము. కాన దేశాభిమానులెల్లరు నీవిజ్ఞాపనము ననుగ్రహించి ఇక్కార్యకరణమునకై ద్రవ్యసహాయ మొప్పి ప్రాచీన భారతకళయగు నా యుర్యేదవ్యాప్తికి దోహదపడుదురుగాక! ఆయుర్యేద కళాశాలాభ్యుత్థులు ఆ యుర్యేదకళాశాల చెన్నైపురిగాని ఆయుర్యేదకళాశాలా విద్యార్థిసంఘ కార్యకర్త చెన్నైపురి అనిగాని వైర యిరువురిలోనేకైన మూల్యమును బంపవచ్చును.

**విద్యావినోదిని సభ.**  
పెద్దాపురము.

**మూడు నాటకములు మాత్రమే**

**౧. రసపుత్ర విజయము**  
29-3-1918 శుక్రవారము సా. 5-30

**౨. ప్రతాపరుద్రీయము**  
30-3-1918 శనివారము సా. 5-30

**౩. సారంగధర**  
31-3-18 ఆదివారము సా. 5-30

ఈ మూడు నాటకములును ఆంధ్రమున పద్యములతోను పాటలతోను విక్టోరియాపురమందిరమున ప్రదర్శింప బడును. 1133

**నోటీసు (1131)**

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో, 1917 వ సం॥ డిశంబరు నెల 1918 సం॥ జనవరి నెలలలో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు, ఈ దిగువ కనుపరిచిన వాటిని; 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 2 వ తేది వరకు 11 గంటలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద వేలము చేయబడును. ఏలయులో సవాలు చేతు కొరువారు దేవస్థానము కచ్చేరిలో, ముందుగా రూ॥ 100 లు ధరావతు కట్టి ఏలయులో సవాలు చేయవలసినది. ఏలయు పూర్తియైన తేది లాగాయతు 30 దినముల లోపల ఏలయు మొత్తము చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలెను.

ఈమారు మొత్తం.

(1) బంగారు దఫా 1-కి తులారు 30 వంతున	385-9-3 తులారు.
(2) బంగారు నాణ్యములు లాటు గా రకములు	11
(3) వెండి దఫాకు 1000 తులారు వంతున	2679-8-0 తులారు.
(4) వెండి నాణ్యములు లాటు గా రకములు	7
(5) హాళి రూపాయలు	రూ॥ 1854
(6) తేగడ రూపాయలు దఫాకు 1000 రూ॥ వంతున	రూ॥ 1432
(7) తేగడవైసాలు 1లాటు గా రూ॥	200
(8) తాంబ్రం వక లాటుగా శేన్లు.	360
(9) రాగి కగైరా పాత్రలు.	
(10) వస్త్రములు వగైరాలు.	
(11) కర్పూరం వగైరా చిల్లర జినసి సామానులు.	

సం. సూర్యనారాయణరావు,  
(విచారణకర్తల వారికిగాను.)

నుందరము !

స్వదేశీయము !!

ఉపయోగము !!!

అందమైన

1918

క్యాలండరు

మార్చి 31 తేదీలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి దు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చిట్టు పంపిణీవారికి క్యాలండరు ఛేరగన్న వో మా జవాబురారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాభంగము గలుగకుండుటకు త్వరపడట యుక్తము.

తామరలైలము

గజ్జికలైలము

మోహినీలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో వెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బా 1-కి రూ. 5-4-0

ప్రోత్సాహము ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది

అమృతాంజనం డిపో,

100, ప్రెసిడెన్సీ, బొంబాయి.

రీ, తంబు శెట్టిపెద్ది, మదరాసు.

1000  
రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

బహుమాన  
మియ్యబడును.

మీరు బహుమానగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను నేనించండి. దీనిని నేనించిన యెడల ధాతుపుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేష బలము, అకలి ఎక్కువ



మొదలయినవి. కలుగును. స్వచ్ఛ ఫలితము, ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగోల్, పిసాంగ్, సిలోన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమాన పుత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్హతాప్రాప్తున పంపినచో బహుమాన పుత్రికల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుపరచువారికి నై కనుపరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వమున కొను నవ్వడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనాపాన పుత్రిక పార్శ్వములో పంపబడును. ఏకైకములు కావలసియున్నది.

15 రూపాలు తేల్చి వెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-కి డబ్బావల 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.

(619)

అమృతాంజనము డిపోవారి  
దివ్యోపధములు.

ది.వి.	ది.వి.
గంజాచూర్ను పండ్లులోనుటకు ...	0-2
చిక్కరసాయనము మూత్రము అచిడ్లమునకు ...	1-4
చంపకాంబర పండ్లపోటుకు ...	0-8
కృష్ణగంజా ధాతుపుష్టికి ...	1-0
జ్వరహారి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0-12
నూలకంజా తైలము డబ్బీ 1-కి ...	0-12
తేజోవంజు నెలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0-8
శ్రీరామాంజను కంటివ్యాధులకు ...	0-4
రంజామృతము వాంతిభేదాలకు ...	0-6
గజ్జికలైలము పుట్టిచేటకు డబ్బీ 1-కి ...	0-4
పాని. రివ్యూరము సీసా 1-కి ...	0-8
తేజోవంజు సీసా 1-కి ...	0-4
తామరలైలము, తామర, తీటకు ...	0-6
తృప్తాట తైలము డబ్బీ 1-కి ...	0-4
దురతిద్రావకము సీసా 2-కి ...	1-0
కన్నహారి శీతగట్టులకు డబ్బుకు ...	1-4
కన్నహారిచూర్ను ఉబ్బునములకు డబ్బీ 1-కి ...	0-8
వాయువుపోటుకు మందు ...	1-0
మోహినీలైలము మెండ్రుకలు మెరుగుటకు ...	0-12
కామహారి మెండ్రుకలు మెరుగుటకు ...	0-8
ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1-8
కస్తూరిమాత్రము మెడలి, మంచివి 50-కి ...	0-10
నుఖభోగి మాత్రము ...	1-0
నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1-0
విశేషము. భూమాత్రము డబ్బీ 1-కి ...	0-8
గ్రహణి మాత్రము డబ్బీ 1-కి ...	0-8
రోజేదన మాత్రము తలకొప్పులకు ...	0-12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-8
శ్రీగరు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0
కుసుమారి మాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు ...	1-0
మందుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6
గుండరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0-8
పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ...	0-6
కర్ణకూలహారి చెవిపోటుకు ...	0-6
బాలాబి మాత్రము మలబద్ధమునకు ...	0-8
బంతుకాకపోర ఎమిడికలకు ...	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

నీతాన్వేషణము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

మధురాలి, పద్మిని, శ్రావ్యుడు, పార్వతి, పిట్ట  
ఇయ్యది మృదుమధుర కైలిని వ్రాయబడినది. జనసామాన్య  
మన కెల్లరకు సుబోధకము. ప్రదర్శనానామకముగ నున్నది.  
ధర్మరసపూరితమైన చక్కని కథాటకాది వర్ణమెట్లులతో  
నిండియుండును. ఒకపర్యాయము చదివిన, ప్రదర్శించినను  
విడువరు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువాస్తవ్యులను బందరు నోటిలు  
కాలేజి ప్రాఫెసరు గను శ్రీయ్యల ముత్తరాజు నుబ్బారావు  
ఎం. ఏ. గా రొసంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక  
రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదువరులకే బోధపడును.  
పుస్తకము ఖరీదు రూ. 1-0-0. తపాలాఖర్చు వేరు.  
గ్రంథకర్త:— పసుమి రి యెట్ల నారాయణశాస్త్రి,  
(980) భొజ్జిలి పేట, బండిరు

విజ్ఞాన చంద్రికా టుక్కుడిపో,  
మాంటు రోడ్, మదరాసు.  
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపారమైన  
కలకు దొరకును క్యాలంటుకు ఉచితము.  
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. వి. పి. ఎం.  
(946-387) మేజరు.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.  
ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును పెచ్చిం  
చి బలమును కలిగించి యుష్ణశీతమును చేసి చేతి కాలి  
మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు  
తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదము, తలనొప్పి,  
రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.  
219 అర్ధపాను డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.  
వైద్యశాస్త్రి ముణిశంకర్ గోవింద్రి,  
ఆతంకన్దిగూడ కొవ్వధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రైస్ మిల్లు అమృతము  
బేట్సు సెమిడికెలు ఆయుర్వేదముచే లాగబడుచున్న  
నర్సాపురం రైసుమిల్లు అమృతమును. మంచి స్థితిలో నున్నది.  
వివరములనిమిత్తము స్వయముగా గాని, లేక ఉత్తరముద్యారా  
గా తెలిసికొనవచ్చును. పోదూరి వెంకయ్య,  
(1182) రైసుమిల్లు, నర్సాపురం, కృష్ణాజిల్లా.

501 పాశ్యపు వేంకటాచల 59  
పండితులవారి సిద్ధాపథములు.  
లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిప్పుడైనను  
వరికింపుడు.

యోగ్యతావ్రతములు.  
మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ థెలో. ఆయుర్వేదిక్  
యునివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జి. ఇన్స్టిట్యూట్,  
లంధన్ కన్వల్షింగ్ కమిటీ ఎగియర్. వేస్. సం. 2. బొంబై;  
పీరు ప్రాసినది. తమ "లోకామయహార కస్తూరి మాత్రాలను,  
ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్స్, స్కర్వి, వ్యూస్, అజీర్ణము,  
మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపునొప్పి, అన్నా  
కజ్వరము, పిత్తసంబంధరోగము. చిడ్డల యెముకనాళములు  
స్థియు, గుణగుణ్యము, తపవద్దకు ప్రతిదినము వచ్చు రోగు  
లకు, నీకస్తూరి మాత్రలకే, స్వచ్ఛతైద్యము. ముఖ్యముగా  
నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి-ఎన్-అచ్యుతరావ్, సీనియర్ సర్జన్,  
స్వామివారి కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; పీరు ప్రాసి  
నది. "లోకామయహార కస్తూరి మాత్ర"లను నేనుపయోగించి  
యున్నాను.

పండితుల వారిచే పుత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే  
లనేకోతృప్తమగు, గుణములను ఈమాత్రము కలిగి యున్న  
దని నేనుచెప్పుట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గుగుతులు, ప్రతి సీసాము 6  
అణుకు; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానవ్రతము, ప్రతిసీసాతో గూడి  
యుండును. 250 మాత్రము సీసా 4 అణాలు,  
మాత్రమే.

6 సీసాల బొకపాని టెప్పిండికొను  
టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ. 1-2-0  
12. సీసాలొకపాని కొను 2-12-0  
25. సీసాలొకపాని కొను 5-0-0  
సమస్తరోగములకు మావద్ద అయ్యుర్య  
దీయ పిట్టే. పద్మముల దొరకును.  
విలాసము:— శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

